

Eksamen

16.11.2018

REA3012 Kjemi 2

Nynorsk

Eksamensinformasjon

Eksamenstid	5 timar. Del 1 skal leverast inn etter 2 timar. Del 2 skal leverast inn seinast etter 5 timar. Du kan begynne å løyse oppgåvene i Del 2 når som helst, men du kan ikkje bruke hjelpemiddel før etter 2 timar – etter at du har levert svara for Del 1.
Hjelpemiddel	Del 1: Skrivesaker, passar, linjal og vinkelmålar Del 2: Alle hjelpemiddel er tillatne, bortsett frå opent Internett og andre verktøy som kan brukast til kommunikasjon. Når du bruker nettbaserte hjelpemiddel under eksamen, har du ikkje lov til å kommunisere med andre. Samskriving, chat og andre måtar å utveksle informasjon med andre på er ikkje tillate.
Bruk av kjelder	Dersom du bruker kjelder i svaret ditt, skal dei alltid førast opp på ein slik måte at lesaren kan finne fram til dei. Du skal føre opp forfattar og fullstendig tittel på både lærebøker og annan litteratur. Dersom du bruker utskrifter eller sitat frå Internett, skal du føre opp nøyaktig nettadresse og nedlastingsdato.
Vedlegg	1 Tabeller og formler i kjemi – REA3012 Kjemi 2 (versjon 25.01.2018) 2 Eige svarskjema for oppgåve 1
Vedlegg som skal leverast inn	Eige svarskjema for oppgåve 1
Informasjon om fleirvalsoppgåva	Oppgåve 1 har 20 fleirvalsoppgåver med fire svaralternativ: A, B, C og D. Det er berre <i>eitt</i> riktig svaralternativ for kvar fleirvalsoppgåve. Blankt svar er likeverdig med feil svar. Dersom du er i tvil, bør du derfor skrive det svaret du meiner er mest korrekt. Du kan berre svare med <i>eitt</i> svaralternativ. Eksempel Denne sambindinga vil addere brom: A. benzen B. sykloheksen C. propan-2-ol D. etyletanat Dersom du meiner at svar B er korrekt, skriv du «B» på svarskjemaet i vedlegg 2.

	Skriv svara for oppgåve 1 på eige svarskjema i vedlegg 2, som ligg heilt til sist i oppgåvesettet. Svarskjemaet skal rivast laus frå oppgåvesettet og leverast inn. Du skal altså ikkje levere inn sjølve eksamensoppgåva med oppgåveteksten.
Kjelder	Sjå kjeldeliste side 57. Andre grafar, bilete og figurar: Utdanningsdirektoratet.
Informasjon om vurderinga	Karakteren ved sluttvurderinga blir fastsett etter ei heilskapleg vurdering av eksamenssvaret. Dei to delane av svaret, Del 1 og Del 2, blir vurderte under eitt. Sjå eksamensrettleiinga med kjenneteikn på måloppnåing til sentralt gitt skriftleg eksamen. Eksamensrettleiinga finn du på Utdanningsdirektoratets nettsider.

Del 1

Oppgåve 1 Fleirvalsoppgåver

Skriv svara for oppgåve 1 på eige svarskjema i vedlegg 2.

(Du skal altså *ikkje* levere inn sjølve eksamensoppgåva med oppgåveteksten.)

a) Oksidasjonstal

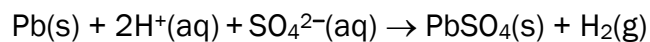
I kva for ei av sambindingane har nitrogen det ***høgaste*** oksidasjonstalet?

- A. NH_3
- B. NO_2
- C. NF_3
- D. Mg_3N_2

b) Redoksreaksjonar

Kva er verken reduksjonsmiddel eller oksidasjonsmiddel i denne reaksjonen?

- A. Pb(s)
- B. $\text{H}_2(\text{g})$
- C. $\text{H}^+(\text{aq})$
- D. $\text{SO}_4^{2-}(\text{aq})$

c) Redoksreaksjonar

Kva for blanding av stoff vil reagere spontant i ein redoksreaksjon?

- A. Cu(s) og $\text{ZnSO}_4(\text{aq})$
- B. Zn(s) og $\text{AgNO}_3(\text{aq})$
- C. Ni(s) og KI(aq)
- D. Ag(s) og $\text{CuSO}_4(\text{aq})$

d) Redoksreaksjonar

Frå ei løysning $\text{Pb}(\text{NO}_3)_2$ skal vi lage metallisk bly, $\text{Pb}(\text{s})$.

Kva for eit av desse reagensa skal vi tilsetje?

- A. 2 mol/L $\text{HCl}(\text{aq})$
- B. koparpulver, $\text{Cu}(\text{s})$
- C. sinkpulver, $\text{Zn}(\text{s})$
- D. sølvnitrat, $\text{AgNO}_3(\text{aq})$

e) Redoksreaksjonar

Magnesiummetall reagerer med vatn og gir magnesiumion.
I denne reaksjonen blir det også danna ein fargelaus gass.

Under er to påstandar om denne reaksjonen.

- i) Magnesiummetall blir redusert.
- ii) Den fargelause gassen er oksygen.

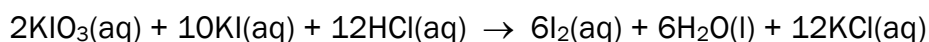
Er nokon av påstandane riktige?

- A. Ja, begge er riktige.
- B. Ja, men berre i).
- C. Ja, men berre ii).
- D. Nei, begge er gale.

f) Redoksreaksjonar

Kaliumjodat reagerer med kaliumjodid i ei løysning av saltsyre slik den balanserte reaksjonslikninga viser:

Kor mange mol kaliumjodid trengst for å reagere fullstendig med 0,02 mol kaliumjodat?

- A. 0,02 mol
- B. 0,05 mol
- C. 0,1 mol
- D. 1 mol

g) Elektrolyse

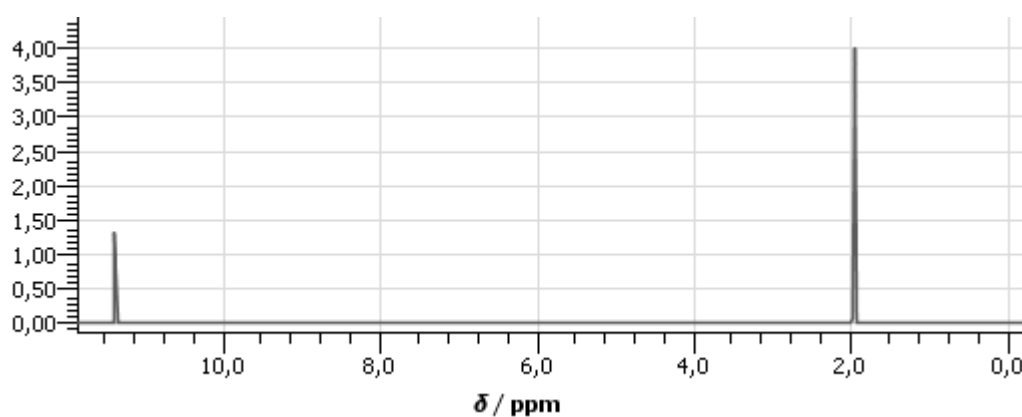
Kva for grunnstoff blir danna ved elektrolyse av ei 1,0 mol/L sinkulfatløysning, $\text{ZnSO}_4(\text{aq})$?

- A. sinkmetall og oksyngengass
- B. oksyngengass og hydrogengass
- C. sinkmetall og hydrogengass
- D. sinkmetall og svovel

h) Analyse

Ein alkohol blei oksidert. Figur 1 viser ^1H -NMR-spekteret til **produktet** frå oksidasjonen.

Figur 1

Kva for alkohol blei oksidert?

- A. etanol
- B. propan-2-ol
- C. propan-1-ol
- D. sykloheksanol

i) Analyse

---

^1H -NMR-spekteret til ei organisk sambinding har eitt signal, ein singlett ved ppm = 1,4.

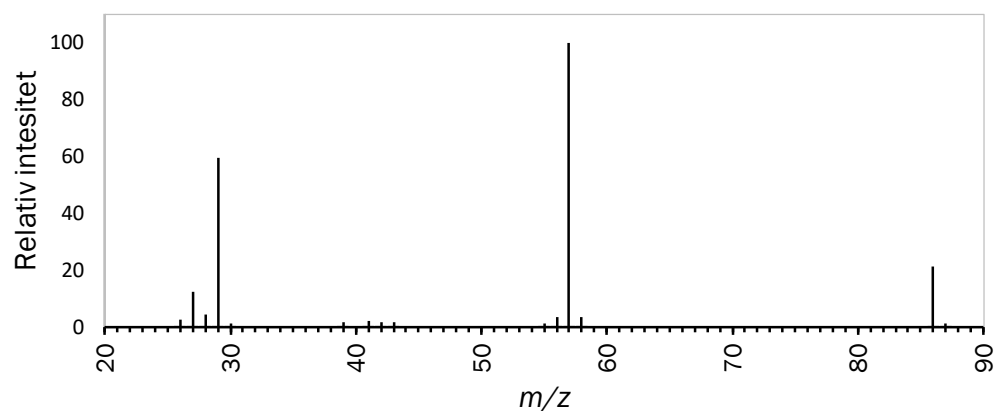
Kva for ei av desse sambindingane stemmer med denne opplysninga?

- A. sykloheksan
- B. sykloheksen
- C. sykloheksanol
- D. sykloheksanon

j) Analyse

Figur 2 viser MS-spekteret til ei ukjend sambinding.

Figur 2

Under er to påstandar om dette MS-spekteret:

- i) Toppen ved $m/z = 57$ er frå molekylionet.
- ii) Dette MS-spekteret passar til pentan-3-on.

Er nokon av påstandane riktige?

- A. Ja, begge er riktige.
- B. Ja, men berre i).
- C. Ja, men berre ii).
- D. Nei, begge er gale.

k) Bufferløysningar

I ein buffer er $\text{pH} = 5,1$. Denne pH -verdien er større enn pK_a -verdien til den sure komponenten.

Under er to påstandar om denne bufferen.

- i) Sidan $\text{pH} > \text{pK}_a$ er $[\text{OH}^-]$ større enn $[\text{H}_3\text{O}^+]$.
- ii) pK_a kan **ikkje** vere mindre enn 4,1.

Er nokon av påstandane riktige?

- A. Ja, begge er riktige.
- B. Ja, men berre i).
- C. Ja, men berre ii).
- D. Nei, begge er gale.

l) Bufferløysningar

Ved tilsetjing av nokre dropar bromtymolblått, BTB, til ei bufferløysning blei ho farga blå.

Kva er sur komponent i bufferen?

- A. NH_4^+
- B. OH^-
- C. H_3O^+
- D. H_3PO_4

m) Organisk kjemi

Eit organisk stoff er flytande ved romtemperatur.

Kva for metode kan brukast til å finne kokepunktet til dette stoffet?

- A. filtrering
- B. destillasjon
- C. ekstraksjon
- D. omkrystallisering

n) Organisk analyse

Ei organisk sambinding testar positivt med 2,4-dinitrofenylhydrazin.

Kva for ei av desse sambindingane stemmer med denne opplysninga?

- A. sykloheksan
- B. sykloheksen
- C. sykloheksanol
- D. sykloheksanon

o) Organiske reaksjonar

Kva for ei av desse sambindingane kan eliminere vatn og gi eit produkt som kan addere brom?

- A. pentan
- B. pent-1-en
- C. pentan-2-on
- D. pentan-1-ol

p) Aminosyrer

Under er tre påstandar om naturlege aminosyrer.

- i) Alle aminosyrer kan reagere som både syre og base.
- ii) To ulike aminosyrer kan saman danne to ulike dipeptid.
- iii) Alle aminosyrer har netto negativ ladning når dei er løyste i reint vatn.

Er nokon av påstandane riktige?

- A. Ja, men berre påstand i).
- B. Ja, både påstand i) og påstand ii).
- C. Ja, både påstand ii) og påstand iii).
- D. Ja, alle dei tre påstandane er riktige.

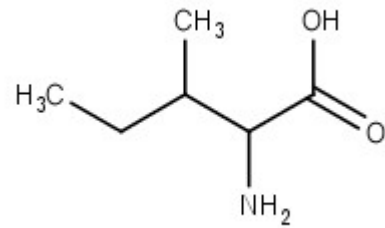
q) Kiralitet

Figur 3 viser ei aminosyre.

Kor mange kirale karbonatom har denne aminosyra?

- A. 0
- B. 1
- C. 2
- D. 3

Figur 3

r) Polysakkarid

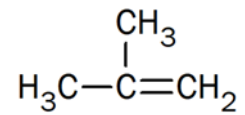
Eit polysakkarid er bygd opp av glukoseeiningar. Polysakkaridet er forgreina.

Kva for ein av desse påstandane er riktig om polysakkaridet?

- A. Bindingane mellom glukoseeiningane er berre $\alpha(1 \rightarrow 4)$ -bindingar.
- B. Bindingane mellom glukoseeiningane er berre $\alpha(1 \rightarrow 6)$ -bindingar.
- C. Bindingane mellom glukoseeiningane er både $\alpha(1 \rightarrow 4)$ -bindingar og peptidbindingar.
- D. Bindingane mellom glukoseeiningane er både $\alpha(1 \rightarrow 4)$ -bindingar og $\alpha(1 \rightarrow 6)$ -bindingar.

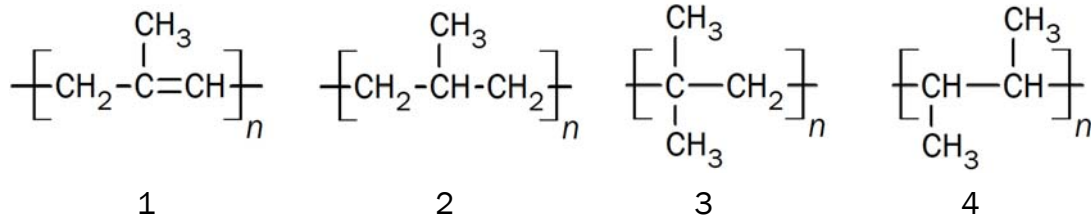
s) Polymerar

Figur 4 viser eit molekyl som kan danne ein addisjonspolymer.

Figur 4

Kva for alternativ i figur 5 viser den riktige strukturen til polymeren?

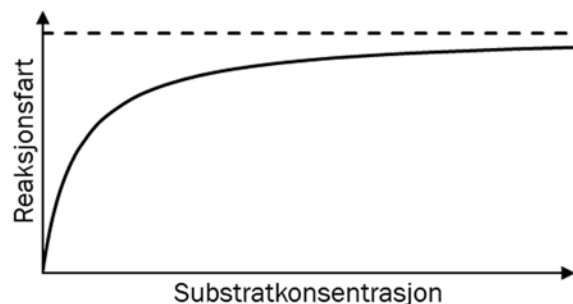
Figur 5

- A. alternativ 1
- B. alternativ 2
- C. alternativ 3
- D. alternativ 4

t) Enzym

Grafen i figur 6 viser effekten av substratkonsentrasjonen for ein enzymkatalysert reaksjon.

Under er det tre påstandar som forklaring på forma på grafen:

Figur 6

- i) Enzymet blir denaturert ved høg substratkonsentrasjon.
- ii) Det aktive sete til enzymet blir metta med substrat ved høgare konsentrasjonar.
- iii) Substratkonsentrasjonen har ingen betydning for reaksjonsfarten.

Er nokon av påstandane riktige?

- A. Ja, men berre påstand i).
- B. Ja, men berre påstand ii).
- C. Ja, både påstand i) og påstand ii).
- D. Ja, både påstand ii) og påstand iii).

Oppgave 2

a) Galvanisk celle

Ei galvanisk celle består av ein koparelektrode, ein sinkelektrode, ei vassløysning med sinksulfat, ei vassløysning med kopar(II)sulfat og ei vassløysning med natriumsulfat.

- 1) Lag ei tydeleg skisse av cella som viser
  - kvar dei ulike stoffa og iona er.
  - kva veg elektronen vil bevege seg i den ytre leiaren når cella leverer straum.
- 2)
  - Angi ved kva elektrode det skjer ein reduksjon eller oksidasjon.
  - Berekn cellespenninga i denne cella.
- 3) Vi byter ut sinkelektroden med ein sølvelektrode. Forklar korleis dette vil påverke cella.

b) Bufferløysningar

- 1) Ei bufferløysning blei laga ved å løyse like stoffmengder $\text{NaH}_2\text{PO}_4(\text{s})$ og $\text{Na}_2\text{HPO}_4(\text{s})$ i 1 liter vatn.
  - Skriv den kjemiske formelen til sur og basisk komponent i denne bufferløysninga.
  - Bestem pH i bufferløysninga.

- 2) Ei anna bufferløysning blei laga ved å løyse $\text{NaH}_2\text{PO}_4(\text{s})$ og $\text{Na}_2\text{HPO}_4(\text{s})$ i 1 liter vatn slik at pH i løysninga blei 6,8.

Vurder om bufferløysninga har størst kapasitet til å motstå syre eller base.

- 3) Du skal lage ei bufferløysning med $\text{pH} = 7,2$ til eit eksperiment. Kor mange gram fast natriumhydroksid, $\text{NaOH}(\text{s})$, må du tilsetje 1,0 L $\text{H}_3\text{PO}_4(\text{aq})$ med konsentrasjon lik 0,20 mol/L for å lage denne løysninga?

Den molare massen til NaOH er 40 g/mol.

c) Kvalitativ analyse

1) For å finne ut kva for ion eit ukjent salt består av, blir det gjennomført ein kvalitativ analyse. Desse observasjonane blir gjorde, sjå figur 7:

- Saltet er blåfarga.
- Det løyer seg i vatn.
- Ved tilsetjing av litt 6 mol/L $\text{NH}_3(\text{aq})$ til litt av løysninga blir ho farga mørk blå.
- Ved tilsetjing av litt $\text{BaCl}_2(\text{aq})$ til litt av løysninga blir det danna eit kvitt botnfall.

Figur 7

Forklar ut frå desse observasjonane kva for ion saltet består av.

2) Ei anna saltblanding består av to ulike salt.

For å finne ut kva for ion det er i blandinga, blir det gjennomført ein kvalitativ analyse. Desse observasjonane blir gjorde, sjå figur 8:

- Saltblandinga er lettløseleg og gir ei fargelaus vassløysning.
- Flammeprobe på saltblandinga gir gul farge.
- Ved tilsetjing av litt 6 mol/L $\text{HCl}(\text{aq})$ til litt av den tørre saltblandinga blir det ikkje gjort nokon observasjonar.
- Ved tilsetjing av litt 6 mol/L $\text{NaOH}(\text{aq})$ til litt av den tørre saltblandinga blir det ikkje gjort nokon observasjonar.
- Ved tilsetjing av bromtymolblått, BTB, til litt av løysninga blir ho farga gul.

Figur 8

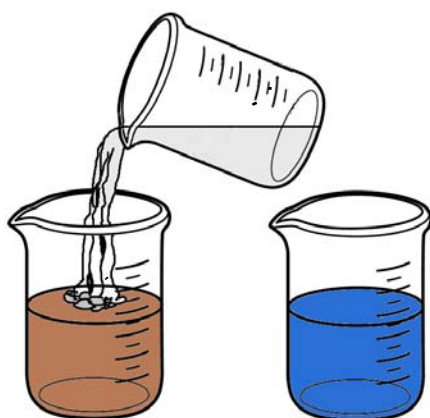
Under er ei **ufullstendig** liste over nokre ion som kan vere i salta. Kva for nokre av desse iona kan du **utelukke** ut frå observasjonane i analysen?

Ammoniumion, NH_4^+	Blyion, Pb^{2+}
Etanation (acetat), CH_3COO^-	Karbonation, CO_3^{2-}
Hydrogensulfation, HSO_4^-	Natriumion, Na^+

- 3) Til ei vassløysning av saltblandinga fr  2c2) blir det tilsett litt 1,0 mol/L NaClO(aq). Da skjer det ein **redoksreaksjon**, og innhaldet i begerglaset blir farga gulbrunt, sj  figur 9.

Ved tilsetjing av **stivelsesl ysning** til denne løysninga blir innhaldet i begerglaset farga blåfiolett, sj  figur 9.

Forklar kva for negativt ion som var i saltblandinga fr  2c2), ut frå desse observasjonane.

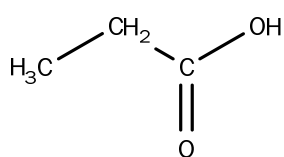
Figur 9

Del 2

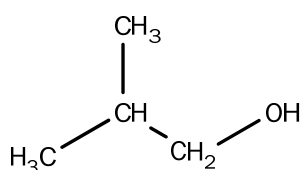
Oppgave 3

I denne oppgåva skal vi sjå på syntesen av esteren isobutylpropanat. Molekylformel til denne esteren $C_7H_{14}O_2$ og kokepunktet er $137^\circ C$.

Strukturformlane til utgangsstoffa er gitt i figur 10.

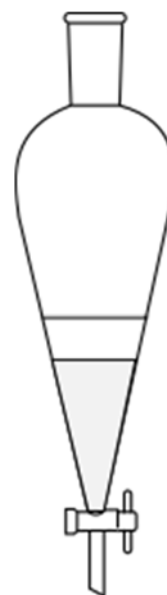
propansyre

2-metylpropan-1-ol (isobutanol)

Figur 10

- a)
- Bruk strukturformlar og skriv balansert reaksjonslikning for denne syntesen.
  - Angi kva for type organisk reaksjon dette er.
- b) Forklar kvifor stoffa i figur 10 ikkje kan danne ein polyester saman.
- c) Ein syntese starta med 102 mg 2-metylpropan-1-ol og 148 mg propansyre. Av dette blei det laga 162 mg isobutylpropanat.
- Bestem avgrensande reaktant.
  - Berekn utbytte i syntesen i prosent.
- d) For å auke utbyttet i ein syntese av isobutylpropanat blir det tilsett propansyre i overskot. Etter ferdig syntese blir alt løyst i diklormetan i ei skiljetrakt. Det blir satt til metta $K_2CO_3(aq)$. Skiljetrakta blir rista og det blir til slutt danna to fasar som vist i figur 11.
- Forklar kva som skjer med propansyre ved denne behandlinga.
  - Gjer kort greie for korleis diklormetan kan bli fjerna.

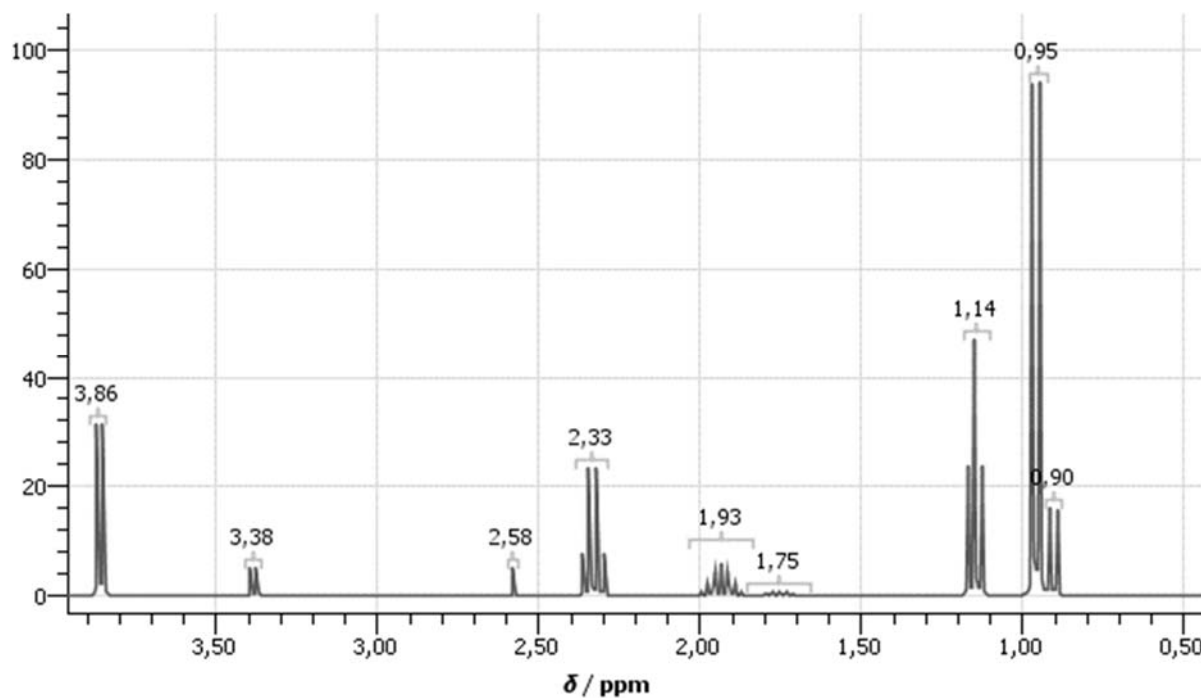

Figur 11:
Skiljetrakt
med
organisk
fase og
vassfase

e) ^1H -NMR kan brukast til å avgjere om eit synteseprodukt er reint, og har den store fordel at produktet ikkje blir øydelagt i analysen.

Figur 12 viser heile ^1H -NMR-spekteret til produktet av syntesen ovanfor.

- Bruk spekteret til å vise at produktet ikkje er reint.
- Forklar kva forureininga er.

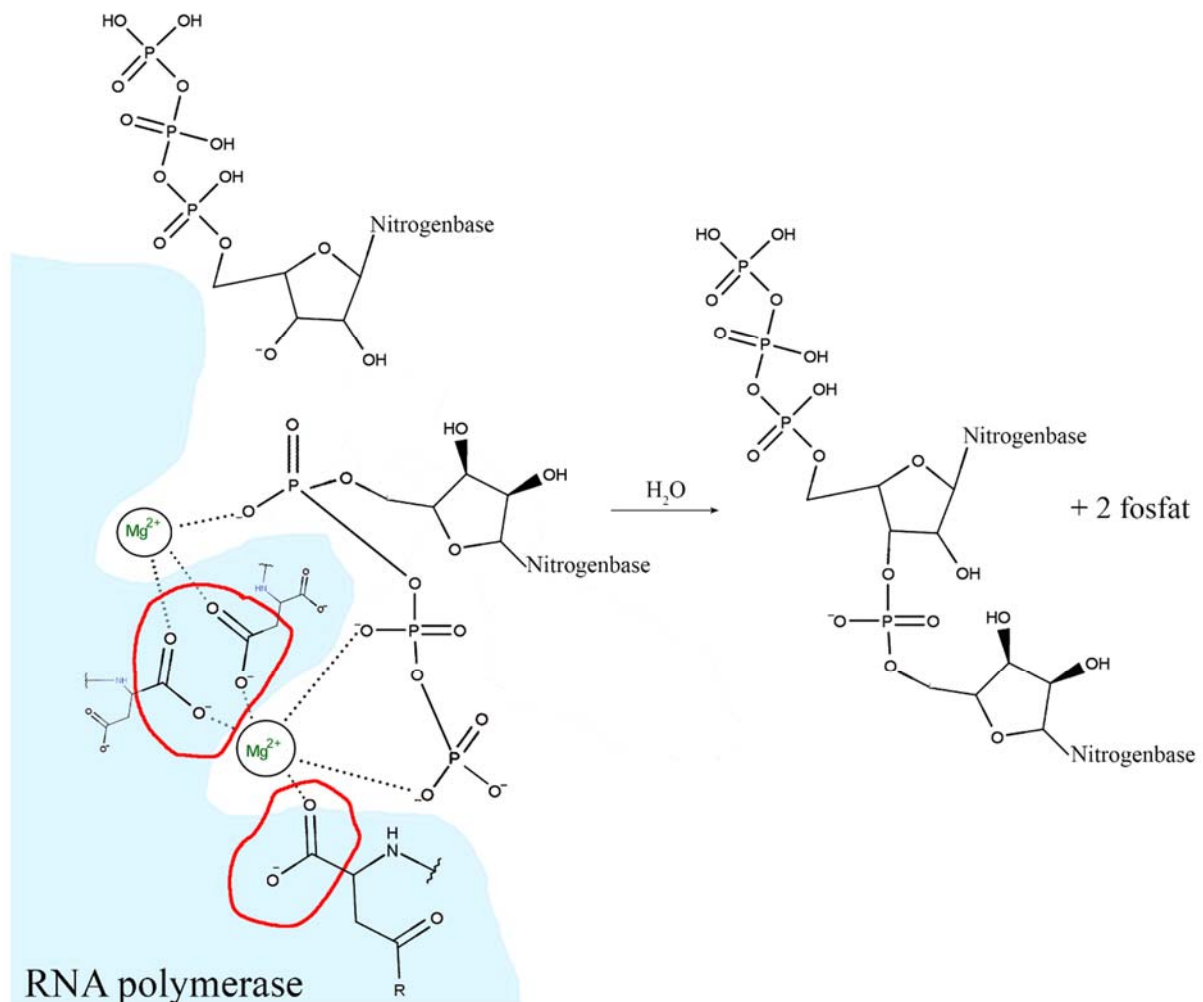

Figur 12: ^1H -NMR-spekteret til produktet av syntesen. Tala over toppane angir gjennomsnittleg verdi for kjemisk skift.

Oppgave 4

RNA er klassifisert som ein biopolymer. Dei repeterande einingane er fosfat og sukkerarten ribose. Éin av fire moglege nitrogenbasar (adenin A, guanin G, cytosin C og uracil U) er bundne til riboseeiningane.

Figur 13

- a) Syntesen av RNA bruker enzymet RNA-polymerase, markert med lyseblått i figur 13. Kva funksjon har RNA-polymerase i denne syntesen?
- b) Mg^{2+} -iona og dei delane av enzymet som er avgrensa av raude ringar, utgjer ein viktig del av enzymet, sjå figur 13.
- Kva kallar vi saman dei delane av enzymet som er avgrensa av raude ringar?
  - Kva kallar vi Mg^{2+} -iona i figuren når dei er saman med enzymet?
  - Korleis bidreg Mg^{2+} -iona til reaksjonen som skjer i figur 13?

- c) Reaksjonen vist i figur 13 bruker ikkje hydrogen som energiberar.
- Nemn ein energiberar som ikkje blir oksidert eller redusert i biokjemiske reaksjonar.
  - Gjer kort greie for kvar energien til å drive syntesen av RNA kjem frå.
- d) Syntesen av RNA skjer inne i cellene, der pH er 7,4. Dersom vi skal prøve å undersøkje denne reaksjonen på laboratoriet, treng vi ei bufferløysning med omtrent same pH som i cella.
- Vel ein sur og ein basisk komponent til ei slik bufferløysning.
  - Vurder om denne bufferløysinga er eigna i denne reaksjonen.
- e) Aktiviteten til RNA-polymerase går gradvis ned når pH blir endra frå 7,4. Forklar ved bruk av figur 13 korleis endingar i pH vil påverka strukturen til RNA-polymerase.

Oppgave 5

Mange mikroorganismar bruker ulike jern- og svovelsambindingar i biokjemiske prosessar.

Biletet i figur 14 viser resultatet av mikroorganismar som oksiderer Fe^{2+} -ion til Fe^{3+} -ion, samtidig som det blir danna utfelling av raude jernoksid.

Dette skjer der vatn med oppløyst Fe^{2+} -ion renn ut i område der slike organismar lever.

Figur 14

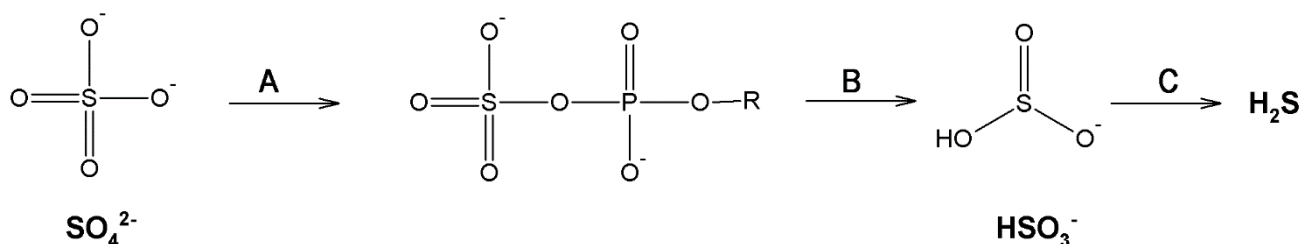
- a) For å finne innhaldet av Fe^{2+} -ion i ei vassprøve blei det utført ein kolorimetrisk analyse.

Resultatet er vist i tabell 1.
Bruk verdiane i tabell 1 for å finne konsentrasjonen i vassprøva.

Gi svaret i mmol/L.

Tabell 1	
$[\text{Fe}^{2+}]$, mmol/L	Absorbans
0	0
0,020	0,053
0,030	0,079
0,050	0,13
0,070	0,20
0,080	0,25
Vassprøva	0,15

- b) Sulfatreduserande mikroorganismar bruker sulfat i celleandinga. Prosessen skjer i tre trinn, markert på figur 15 som **A**, **B** og **C**.

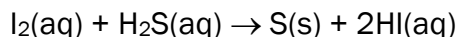

Figur 15

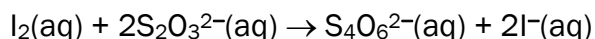
Vel eit av trinna og vis at svovel blir redusert.

c) Konsentrasjonen av hydrogensulfid, H_2S , i ei vassprøve blei funnen på denne måten:

- Til 25,0 mL av vassprøva blei det tilsett 25,0 mL 0,0200 mol/L jod-løysning, $\text{I}_2(\text{aq})$, og 10 mL konsentrert svovelsyre. Da skjer denne reaksjonen i titreringskolben:

- Ureagert jod blei titrert med 0,0500 mol/L tiosulfatløysning. I titreringskolben skjer denne reaksjonen:

Forbruket av tiosulfatløysning var 11,5 mL.

Berekn konsentrasjonen av hydrogensulfid i vassprøva i mmol/L.

d) Mikrobiologiske brenselceller (elektrolyseceller) kan brukast til å reinse vann for organiske stoff.

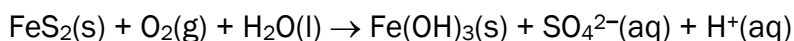
Ved den eine elektroden bruker mikroorganismene dei organiske stoffa og vatn til å produsere karbondioksid. Samtidig blir det også danna hydrogenion, H^+ , og elektron, som vil danne hydrogengass ved den andre elektroden.

For å få elektrolyseaksjonen til å gå må cella bruke ei ekstern spenningskjelde på ca. 0,3 V. Oksyngengass, O_2 , blir verken forbrukt eller produsert i nokon av reaksjonane.

Gå ut frå at det organiske stoffet som blir brukt er butansyre, $\text{C}_4\text{H}_8\text{O}_2$.

- Skriv halvreaksjonen som skjer ved katoden.
- Skriv halvreaksjonen som skjer ved anoden.

e) Mineralet pyritt har kjemisk formel FeS_2 . Mikroorganismar er viktige i forvitring av pyritt. Den ubalanserte reaksjonen for forvitring av pyritt kan skrivast slik:

Svovel har oksidasjonstal -I i pyritt. Både jern og svovel blir oksidert, medan oksygen blir redusert.

Bruk oksidasjonstal, og balanser reaksjonslikninga.

Bokmål

Eksamensinformasjon	
Eksamenstid	5 timer. Del 1 skal leveres inn etter 2 timer. Del 2 skal leveres inn senest etter 5 timer. Du kan begynne å løse oppgavene i Del 2 når som helst, men du kan ikke bruke hjelpemidler før etter 2 timer – etter at du har levert svarene for Del 1.
Hjelpemidler	Del 1: Skrivesaker, passer, linjal og vinkelmåler Del 2: Alle hjelpemidler er tillatt, bortsett fra åpent Internett og andre verktøy som kan brukes til kommunikasjon. Når du bruker nettbaserte hjelpemidler under eksamen, har du ikke lov til å kommunisere med andre. Samskriving, chat og andre måter å utveksle informasjon med andre er ikke tillatt.
Bruk av kilder	Dersom du bruker kilder i svaret ditt, skal de alltid føres opp på en slik måte at leseren kan finne fram til dem. Du skal føre opp forfatter og fullstendig tittel på både lærebøker og annen litteratur. Dersom du bruker utskrifter eller sitater fra Internett, skal du føre opp nøyaktig nettadresse og nedlastingsdato.
Vedlegg	1 Tabeller og formler i kjemi – REA3012 Kjemi 2 (versjon 25.01.2018) 2 Eget svarskjema for oppgave 1
Vedlegg som skal leveres inn	Eget svarskjema for oppgave 1
Informasjon om flervalgsoppgaven	Oppgave 1 har 20 flervalgsoppgaver med fire svaralternativ: A, B, C og D. Det er bare ett riktig svaralternativ for hver flervalgsoppgave. Blankt svar er likeverdig med feil svar. Dersom du er i tvil, bør du derfor skrive det svaret du mener er mest korrekt. Du kan bare svare med ett svaralternativ. Eksempel Denne forbindelsen vil addere brom: A. benzen B. sykloheksen C. propan-2-ol D. etyletanat Dersom du mener at svar B er korrekt, skriver du «B» på svarskjemaet i vedlegg 2.

	Skriv svarene for oppgave 1 på eget svarskjema i vedlegg 2, som ligger helt til sist i oppgavesettet. Svarskjemaet skal rives løs fra oppgavesettet og leveres inn. Du skal altså ikke levere inn selve eksamensoppgaven med oppgaveteksten.
Kilder	Se kildeliste side 57. Andre grafer, bilder og figurer: Utdanningsdirektoratet.
Informasjon om vurderingen	Karakteren ved sluttvurderingen blir fastsatt etter en helhetlig vurdering av besvarelsen. De to delene av svaret, Del 1 og Del 2, blir vurdert under ett. Se eksamensveiledningen med kjennetegn på måloppnåelse til sentralt gitt skriftlig eksamen. Eksamensveiledningen finner du på Utdanningsdirektoratets nettsider.

Del 1

Oppgave 1 Flervalgsoppgaver

Skriv svarene for oppgave 1 på eget svarskjema i vedlegg 2.
(Du skal altså *ikke* levere inn selve eksamensoppgaven med oppgaveteksten.)

a) Oksidasjonstall

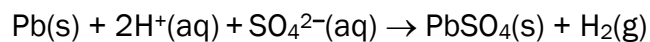
I hvilken av forbindelsene har nitrogen det **høyeste** oksidasjonstallet?

- A. NH_3
- B. NO_2
- C. NF_3
- D. Mg_3N_2

b) Redoksreaksjoner

Hva er verken reduksjonsmiddel eller oksidasjonsmiddel i denne reaksjonen?

- A. Pb(s)
- B. $\text{H}_2(\text{g})$
- C. $\text{H}^+(\text{aq})$
- D. $\text{SO}_4^{2-}(\text{aq})$

c) Redoksreaksjoner

Hvilken blanding av stoffer vil reagere spontant i en redoksreaksjon?

- A. Cu(s) og $\text{ZnSO}_4(\text{aq})$
- B. Zn(s) og $\text{AgNO}_3(\text{aq})$
- C. Ni(s) og KI(aq)
- D. Ag(s) og $\text{CuSO}_4(\text{aq})$

d) Redoksreaksjoner

Fra en løsning $\text{Pb}(\text{NO}_3)_2$ skal vi lage metallisk bly, $\text{Pb}(\text{s})$.

Hvilket av disse reagensene skal vi tilsette?

- A. 2 mol/L $\text{HCl}(\text{aq})$
- B. kobberpulver, $\text{Cu}(\text{s})$
- C. sinkpulver, $\text{Zn}(\text{s})$
- D. sølvnitrat, $\text{AgNO}_3(\text{aq})$

e) Redoksreaksjoner

Magnesiummetall reagerer med vann og gir magnesiumioner.
I denne reaksjonen blir det også dannet en fargeløs gass.

Under er to påstander om denne reaksjonen.

- i) Magnesiummetall blir redusert.
- ii) Den fargeløse gassen er oksygen.

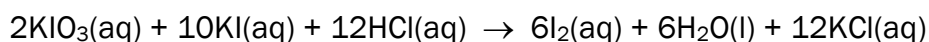
Er noen av påstandene riktige?

- A. Ja, begge er riktige.
- B. Ja, men bare i).
- C. Ja, men bare ii).
- D. Nei, begge er gale.

f) Redoksreaksjoner

Kaliumjodat reagerer med kaliumjodid i en løsning av saltsyre slik den balanserte reaksjonslikningen viser:

Hvor mange mol kaliumjodid trengs for å reagere fullstendig med 0,02 mol kaliumjodat?

- A. 0,02 mol
- B. 0,05 mol
- C. 0,1 mol
- D. 1 mol

g) Elektrolyse

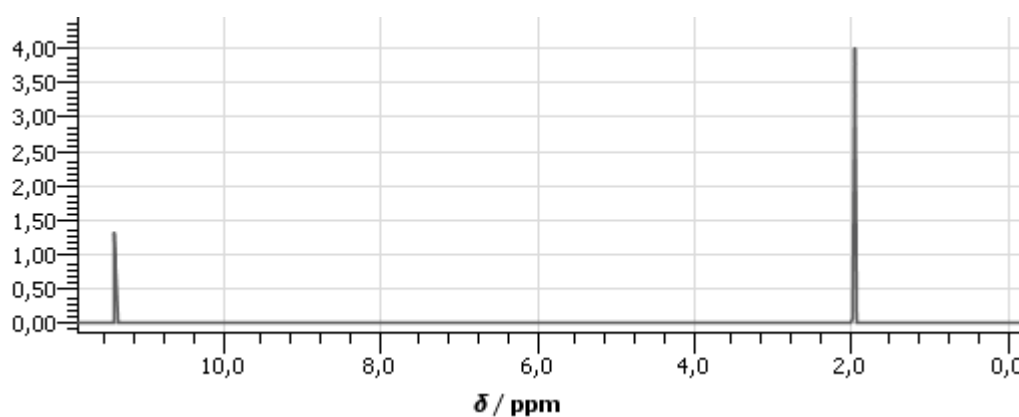
Hvilke grunnstoffer blir dannet ved elektrolyse av en 1,0 mol/L sinkulfatløsning, $\text{ZnSO}_4(\text{aq})$?

- A. sinkmetall og oksyngengass
- B. oksyngengass og hydrogengass
- C. sinkmetall og hydrogengass
- D. sinkmetall og svovel

h) Analyse

En alkohol ble oksidert. Figur 1 viser ^1H -NMR-spekteret til **produktet** fra oksidasjonen.

Figur 1

Hvilken alkohol ble oksidert?

- A. etanol
- B. propan-2-ol
- C. propan-1-ol
- D. sykloheksanol

i) Analyse

---

^1H -NMR-spekteret til en organisk forbindelse har ett signal, en singlett ved ppm = 1,4.

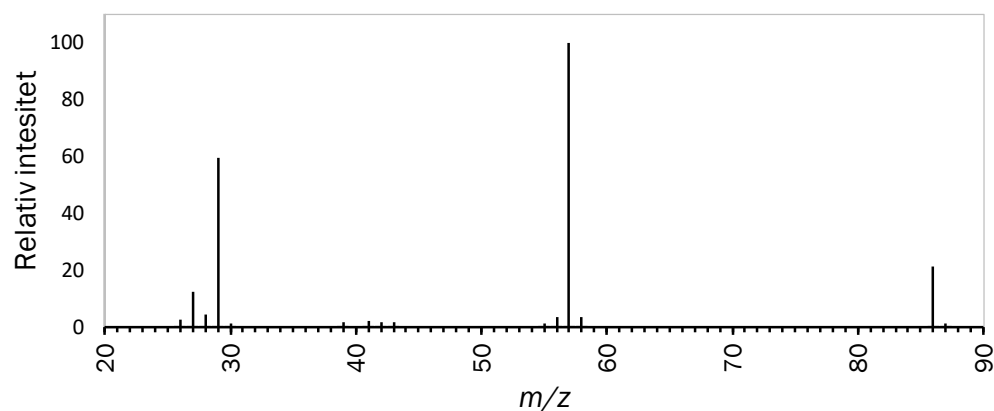
Hvilken av disse forbindelsene stemmer med denne opplysningen?

- A. sykloheksan
- B. sykloheksen
- C. sykloheksanol
- D. sykloheksanon

j) Analyse

Figur 2 viser MS-spekteret til en ukjent forbindelse.

Figur 2

Under er to påstander om dette MS-spekteret:

- i) Toppen ved $m/z = 57$ er fra molekylionet.
- ii) Dette MS-spekteret passer til pentan-3-on.

Er noen av påstandene riktige?

- A. Ja, begge er riktige.
- B. Ja, men bare i).
- C. Ja, men bare ii).
- D. Nei, begge er gale.

k) Bufferløsninger

I en buffer er $\text{pH} = 5,1$. Denne pH -verdien er større enn pK_a -verdien til den sure komponenten.

Under er to påstander om denne bufferen.

- i) Siden $\text{pH} > \text{pK}_a$ er $[\text{OH}^-]$ større enn $[\text{H}_3\text{O}^+]$.
- ii) pK_a kan **ikke** være mindre enn 4,1.

Er noen av påstandene riktige?

- A. Ja, begge er riktige.
- B. Ja, men bare i).
- C. Ja, men bare ii).
- D. Nei, begge er gale.

l) Bufferløsninger

Ved tilsetning av noen dråper bromtymolblått, BTB, til en bufferløsning ble den farget blå.

Hva er sur komponent i bufferen?

- A. NH_4^+
- B. OH^-
- C. H_3O^+
- D. H_3PO_4

m) Organisk kjemi

Et organisk stoff er flytende ved romtemperatur.

Hvilken metode kan brukes til å finne kokepunktet til dette stoffet?

- A. filtrering
- B. destillasjon
- C. ekstraksjon
- D. omkrystallisering

n) Organisk analyse

En organisk forbindelse tester positivt med 2,4-dinitrofenylhydrazin.

Hvilken av disse forbindelsene stemmer med denne opplysningen?

- A. sykloheksan
- B. sykloheksen
- C. sykloheksanol
- D. sykloheksanon

o) Organiske reaksjoner

Hvilken av disse forbindelsene kan eliminere vann og gi et produkt som kan addere brom?

- A. pentan
- B. pent-1-en
- C. pentan-2-on
- D. pentan-1-ol

p) Aminosyrer

Under følger tre påstander om naturlige aminosyrer.

- i) Alle aminosyrer kan reagere som både syre og base.
- ii) To ulike aminosyrer kan sammen danne to ulike dipeptider.
- iii) Alle aminosyrer har netto negativ ladning når de er løst i rent vann.

Er noen av påstandene riktige?

- A. Ja, men bare påstand i).
- B. Ja, både påstand i) og påstand ii).
- C. Ja, både påstand ii) og påstand iii).
- D. Ja, alle de tre påstandene er riktige.

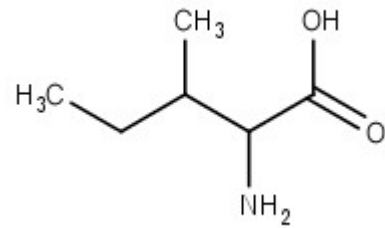
q) Kiralitet

Figur 3 viser en aminosyre.

Hvor mange kirale karbonatomer har denne aminosyre?

- A. 0
- B. 1
- C. 2
- D. 3

Figur 3

r) Polysakkarid

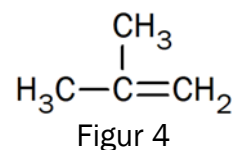
Et polysakkarid er bygd opp av glukoseenheter. Polysakkaridet er forgrenet.

Hvilken av disse påstandene er riktig om polysakkaridet?

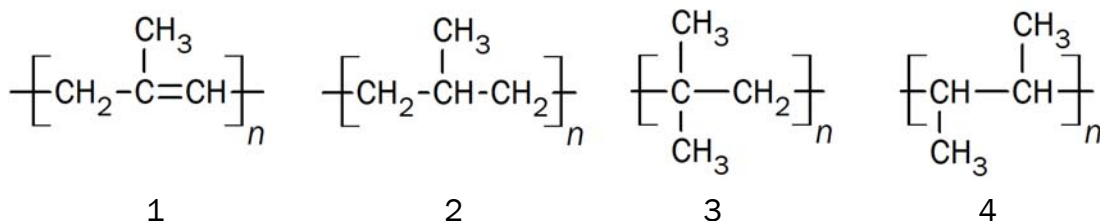
- A. Bindingene mellom glukoseenheterene er bare $\alpha(1 \rightarrow 4)$ -bindinger.
- B. Bindingene mellom glukoseenheterene er bare $\alpha(1 \rightarrow 6)$ -bindinger.
- C. Bindingene mellom glukoseenheterene er både $\alpha(1 \rightarrow 4)$ -bindinger og peptidbindinger.
- D. Bindingene mellom glukoseenheterene er både $\alpha(1 \rightarrow 4)$ -bindinger og $\alpha(1 \rightarrow 6)$ -bindinger.

s) Polymerer

Figur 4 viser et molekyl som kan danne en addisjonspolymer.

Hvilket alternativ i figur 5 viser den riktige strukturen til polymeren?

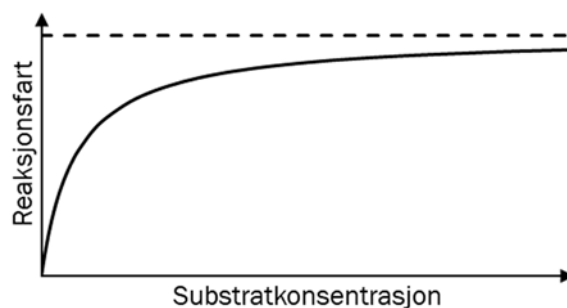
Figur 5

- A. alternativ 1
- B. alternativ 2
- C. alternativ 3
- D. alternativ 4

t) Enzymer

Grafen i figur 6 viser effekten av substratkonsentrasjonen for en enzymkatalysert reaksjon.

Under er det tre påstander som forklaring på formen på grafen:

Figur 6

- i) Enzymet blir denaturert ved høy substratkonsentrasjon.
- ii) Enzymets aktive sete blir mettet med substrat ved høyere konsentrasjoner.
- iii) Substratkonsentrasjonen har ingen betydning for reaksjonsfarten.

Er noen av påstandene riktige?

- A. Ja, men bare påstand i).
- B. Ja, men bare påstand ii).
- C. Ja, både påstand i) og påstand ii).
- D. Ja, både påstand ii) og påstand iii).

Oppgave 2

a) Galvanisk celle

En galvanisk celle består av en kobberelektrode, en sinkelektrode, en vannløsning med sinkesulfat, en vannløsning med kobber(II)sulfat og en vannløsning med natriumsulfat.

- 1) Lag en tydelig skisse av cellen som viser
  - hvor de ulike stoffene og ionene er.
  - hvilken vei elektronene vil bevege seg i den ytre lederen når cellen leverer strøm.
- 2)
  - Angi ved hvilken elektrode det skjer en reduksjon eller oksidasjon.
  - Beregn cellespenningen i denne cellen.
- 3) Vi bytter ut sinkelektroden med en sølvelektrode. Forklar hvordan dette vil påvirke cellen.

b) Bufferløsninger

- 1) En bufferløsning ble laget ved å løse like stoffmengder $\text{NaH}_2\text{PO}_4(\text{s})$ og $\text{Na}_2\text{HPO}_4(\text{s})$ i 1 liter vann.
  - Skriv den kjemiske formelen til sur og basisk komponent i denne bufferløsningen.
  - Bestem pH i bufferløsningen.
- 2) En annen bufferløsning ble laget ved å løse $\text{NaH}_2\text{PO}_4(\text{s})$ og $\text{Na}_2\text{HPO}_4(\text{s})$ i 1 liter vann slik at pH i løsningen ble 6,8.

Vurder om bufferløsningen har størst kapasitet til å motstå syre eller base.
- 3) Du skal lage en bufferløsning med $\text{pH} = 7,2$ til et eksperiment. Hvor mange gram fast natriumhydroksid, $\text{NaOH}(\text{s})$, må du tilsette 1,0 L $\text{H}_3\text{PO}_4(\text{aq})$ med konsentrasjon lik 0,20 mol/L for å lage denne løsningen?

Den molare massen til NaOH er 40 g/mol.

c) Kvalitativ analyse

1) For å finne ut hvilke ioner et ukjent salt består av, blir det gjennomført en kvalitativ analyse. Disse observasjonene blir gjort, se figur 7:

- Saltet er blåfarget.
- Det løser seg i vann.
- Ved tilsetning av litt 6 mol/L $\text{NH}_3(\text{aq})$ til litt av løsningen blir den farget mørk blå.
- Ved tilsetning av litt $\text{BaCl}_2(\text{aq})$ til litt av løsningen blir det dannet et hvitt bunnfall.

Figur 7

Forklar ut fra disse observasjonene hvilke ioner saltet består av.

2) En annen saltblanding består av to ulike salter.

For å finne ut hvilke ioner det er i blandingen, blir det gjennomført en kvalitativ analyse. Disse observasjonene blir gjort, se figur 8:

- Saltblanding er lettløselig og gir en fargeløs vannløsning.
- Flammeprobe på saltblanding gir gul farge.
- Ved tilsetning av litt 6 mol/L $\text{HCl}(\text{aq})$ til litt av den tørre saltblanding blir det ikke gjort noen observasjoner.
- Ved tilsetning av litt 6 mol/L $\text{NaOH}(\text{aq})$ til litt av den tørre saltblanding blir det ikke gjort noen observasjoner.
- Ved tilsetning av bromtymolblått, BTB, til litt av løsningen blir den farget gul.

Figur 8

Under er en **ufullstendig** liste over noen ioner som kan være i saltene. Hvilke av disse ionene kan du **utelukke** ut fra observasjonene i analysen?

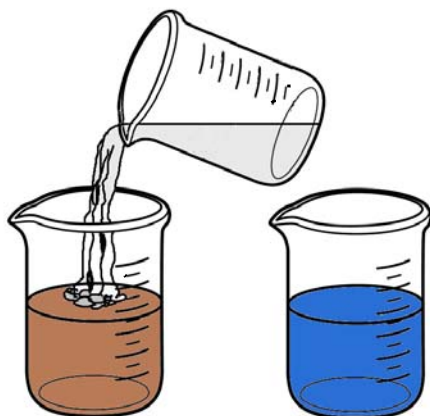
Ammoniumion, NH_4^+	Blyion, Pb^{2+}
Etanation (acetat), CH_3COO^-	Karbonation, CO_3^{2-}
Hydrogensulfation, HSO_4^-	Natriumion, Na^+

- 3) Til en vannløsning av saltblandingen fra 2c2) blir det tilsatt litt 1,0 mol/L NaClO(aq) . Da skjer det en **redoksreaksjon**, og innholdet i begerglasset farges gulbrunt, se figur 9.

Ved tilsetning av **stivelsesløsning** til denne løsningen blir innholdet i begerglasset farget blåfiolett, se figur 9.

Forklar hvilket negativt ion som var i saltblandingen fra 2c2), ut fra disse observasjonene.

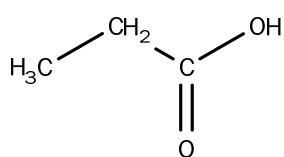
Figur 9

Del 2

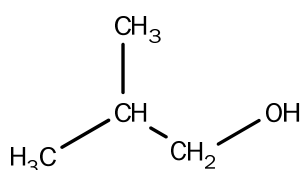
Oppgave 3

I denne oppgaven skal vi se på syntesen av esteren isobutylpropanat. Molekylformelen til denne esteren er $C_7H_{14}O_2$ og kokepunktet er $137^\circ C$.

Strukturformlene til utgangsstoffene er gitt i figur 10.

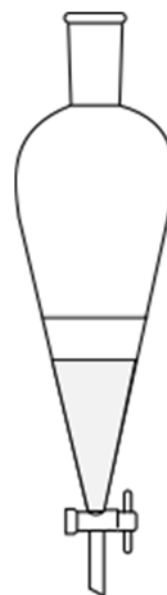
propansyre

2-metylpropan-1-ol (isobutanol)

Figur 10

- a)
- Bruk strukturformler og skriv balansert reaksjonsligning for denne syntesen.
  - Angi hvilken type organisk reaksjon dette er.
- b)
- Forklar hvorfor stoffene i figur 10 ikke kan danne en polyester sammen.
- c)
- En syntese startet med 102 mg 2-metylpropan-1-ol og 148 mg propansyre. Av dette ble det dannet 162 mg isobutylpropanat.
- Bestem begrensende reaktant.
  - Beregn utbyttet i syntesen i prosent.
- d)
- For å øke utbyttet i en syntese av isobutylpropanat tilsettes propansyre i overskudd. Etter ferdig syntese løses alt i diklormetan i en skilletrakt. Det tilsettes mettet $K_2CO_3(aq)$. Skilletrakten ristes og til slutt dannes to faser som vist i figur 11.
- Forklar hva som skjer med propansyre ved denne behandlingen.
  - Gjør kort rede for hvordan diklormetan kan fjernes.

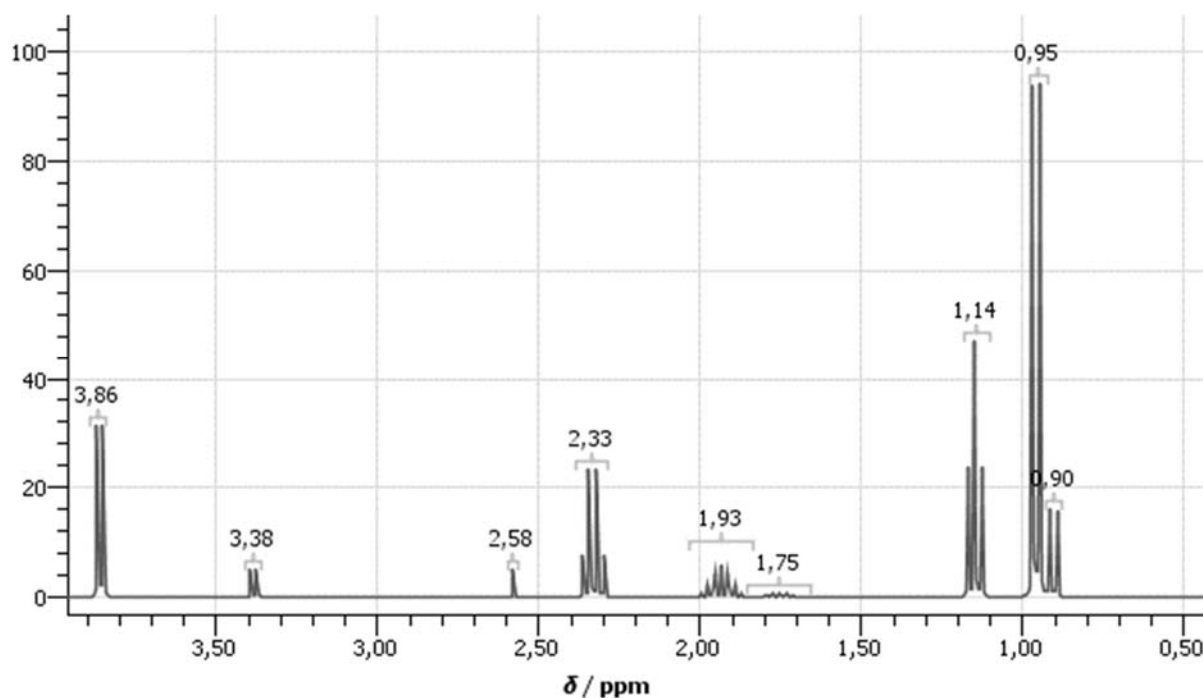

Figur 11:
Skilletrakt
med
organisk
fase og
vannfase

e) ^1H -NMR kan brukes til å avgjøre om et synteseprodukt er rent, og har den store fordel at produktet ikke blir ødelagt i analysen.

Figur 12 viser hele ^1H -NMR-spekteret til produktet av syntesen ovenfor.

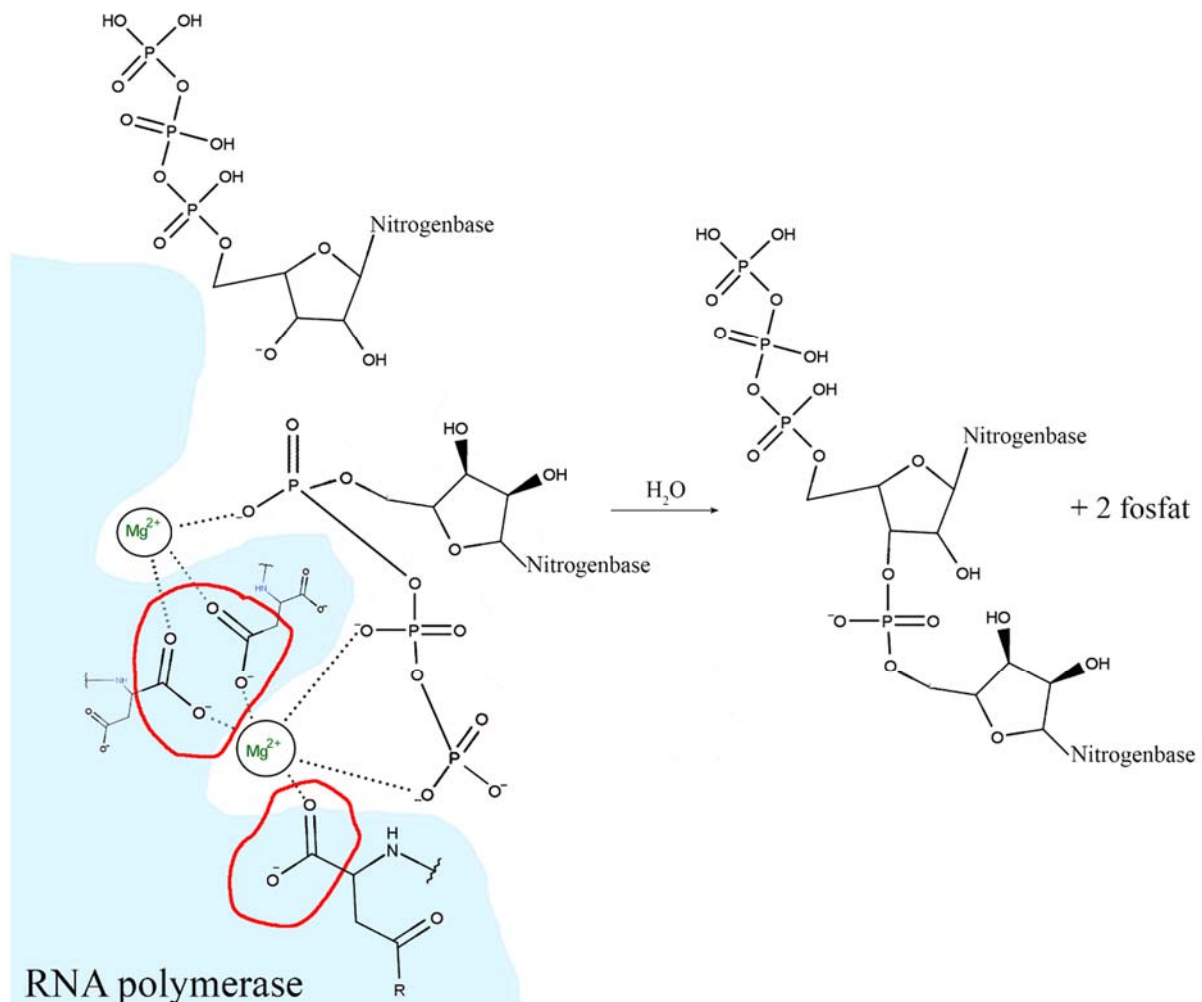
- Bruk spekteret til å vise at produktet ikke er rent.
- Forklar hva forurensningen er.

Figur 12: ^1H -NMR-spekteret til produktet av syntesen. Tallene over toppene angir gjennomsnittlig verdi for kjemisk skift.

Oppgave 4

RNA klassifiseres som en biopolymer. De repeterende enhetene er fosfat og sukkerarten ribose. Én av fire mulige nitrogenbaser (adenin A, guanin G, cytosin C og uracil U) er bundet til riboseenheterne.

Figur 13

- Syntesen av RNA bruker enzymet RNA-polymerase, markert med lyseblått i figur 13. Hvilken funksjon har RNA-polymerase i denne syntesen?
- Mg^{2+} -ionene og de delene av enzymet som er avgrenset av røde ringer, utgjør en viktig del av enzymet, se figur 13.
  - Hva kaller vi samlet de delene av enzymet som er avgrenset av røde ringer?
  - Hva kaller vi Mg^{2+} -ionene i figuren når de er sammen med enzymet?
  - Hvordan bidrar Mg^{2+} -ionene til reaksjonen som skjer i figur 13?

- c) Reaksjonen vist i figur 13 bruker ikke hydrogen som energibærer.
- Nevn en energibærer som ikke blir oksidert eller redusert i biokjemiske reaksjoner.
  - Gjør kort rede for hvor energien til å drive syntesen av RNA kommer fra.
- d) Syntesen av RNA foregår inne i cellene, der pH er 7,4. Hvis vi skal prøve å undersøke denne reaksjonen på laboratoriet, trenger vi en bufferløsning med omtrent samme pH som i cellen.
- Velg en sur og en basisk komponent til en slik bufferløsning.
  - Vurder om denne bufferløsningen er egnet i denne reaksjonen.
- e) Aktiviteten til RNA-polymerase avtar gradvis når pH endres fra 7,4. Forklar ved bruk av figur 13 hvordan pH endringer påvirker strukturen til RNA-polymerase.

Oppgave 5

Mange mikroorganismer bruker ulike jern- og svovelforbindelser i biokjemiske prosesser.

Bildet i figur 14 viser resultatet av mikroorganismer som oksiderer Fe^{2+} -ioner til Fe^{3+} -ioner, samtidig som det blir dannet utfelling av røde jernoksider.

Dette skjer der vann med oppløste Fe^{2+} -ioner renner ut i områder der slike organismer lever.

Figur 14

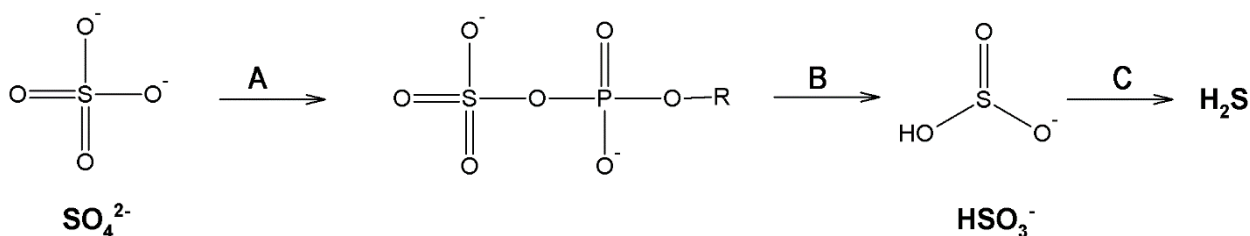
- a) For å finne innholdet av Fe^{2+} -ioner i en vannprøve ble det utført en kolorimetrisk analyse.

Resultatet er vist i tabell 1. Bruk verdiene i tabell 1 for å finne konsentrasjonen i vannprøven.

Svaret skal gis i mmol/L.

Tabell 1	
$[\text{Fe}^{2+}]$, mmol/L	Absorbans
0	0
0,020	0,053
0,030	0,079
0,050	0,13
0,070	0,20
0,080	0,25
Vannprøven	0,15

- b) Sulfatreduserende mikroorganismer bruker sulfat i celleåndingen. Prosessen skjer i tre trinn, markert på figur 15 som **A**, **B** og **C**.

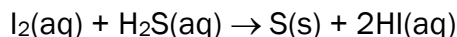

Figur 15

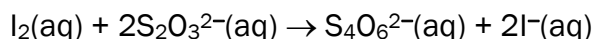
Velg ett av trinnene og vis at svovel blir redusert.

c) Konsentrasjonen av hydrogensulfid, H_2S , i en vannprøve ble funnet på denne måten:

- Til 25,0 mL av vannprøven ble det tilsatt 25,0 mL 0,0200 mol/L jod-løsning, $\text{I}_2(\text{aq})$, og 10 mL konsentrert svovelsyre. Da skjer denne reaksjonen i titreringskolben:

- Ureagert jod ble titrert med 0,0500 mol/L tiosulfatløsning. I titreringskolben skjer denne reaksjonen:

Forbruket av tiosulfatløsning var 11,5 mL.

Beregn konsentrasjonen av hydrogensulfid i vannprøven i mmol/L.

d) Mikrobiologiske brenselceller (elektrolyseceller) kan brukes til å rense vann for organiske stoffer.

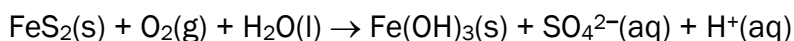
Ved den ene elektroden bruker mikroorganismene de organiske stoffene og vann til å produsere karbondioksid. Samtidig dannes det også hydrogenioner, H^+ , og elektroner, som vil danne hydrogengass ved den andre elektroden.

For å få elektrolyseaksjonen til å gå må cellen bruke en ekstern spenningskilde på ca. 0,3 V. Oksygengass, O_2 , verken forbrukes eller produseres i noen av reaksjonene.

Anta at det organiske stoffet som blir brukt er butansyre, $\text{C}_4\text{H}_8\text{O}_2$.

- Skriv halvreaksjonen som foregår ved katoden.
- Skriv halvreaksjonen som foregår ved anoden.

e) Mineralet pyritt har kjemisk formel FeS_2 . Mikroorganismer er viktige i forvitring av pyritt. Den ubalanserte reaksjonen for forvitring av pyritt kan skrives slik:

Svovel har oksidasjonstall -I i pyritt. Både jern og svovel blir oksidert, mens oksygen blir redusert.

Bruk oksidasjonstall, og balanser reaksjonslikningen.

Tabeller og formler i REA3012 Kjemi 2 (versjon 25.01.2018)

Dette vedlegget kan brukes under både del 1 og del 2 av eksamen.

STANDARD REDUKSJONSPOTENSIAL VED 25 °C

Halvreaksjon				
oksidert form	+ ne^-	→	redusert form	E° mål i V
F_2	+ $2e^-$	→	$2F^-$	2,87
$O_3 + 2H^+$	+ $2e^-$	→	$O_2 + H_2O$	2,08
$S_2O_8^{2-}$	+ $2e^-$	→	$2SO_4^{2-}$	2,01
$H_2O_2 + 2H^+$	+ $2e^-$	→	$2H_2O$	1,78
Ce^{4+}	+ e^-	→	Ce^{3+}	1,72
$PbO_2 + SO_4^{2-} + 4H^+$	+ $2e^-$	→	$PbSO_4 + 2H_2O$	1,69
$MnO_4^- + 4H^+$	+ $3e^-$	→	$MnO_2 + 2H_2O$	1,68
$2HClO + 2H^+$	+ $2e^-$	→	$Cl_2 + 2H_2O$	1,61
$MnO_4^- + 8H^+$	+ $5e^-$	→	$Mn^{2+} + 4H_2O$	1,51
$BrO_3^- + 6H^+$	+ $6e^-$	→	$Br^- + 3H_2O$	1,42
Au^{3+}	+ $3e^-$	→	Au	1,40
Cl_2	+ $2e^-$	→	$2Cl^-$	1,36
$Cr_2O_7^{2-} + 14H^+$	+ $6e^-$	→	$2Cr^{3+} + 7H_2O$	1,36
$O_2 + 4H^+$	+ $4e^-$	→	$2H_2O$	1,23
$MnO_2 + 4H^+$	+ $2e^-$	→	$Mn^{2+} + 2H_2O$	1,22
$2IO_3^- + 12H^+$	+ $10e^-$	→	$I_2 + 6H_2O$	1,20
Pt^{2+}	+ $2e^-$	→	Pt	1,18
Br_2	+ $2e^-$	→	$2Br^-$	1,09
$NO_3^- + 4H^+$	+ $3e^-$	→	$NO + 2H_2O$	0,96
$2Hg^{2+}$	+ $2e^-$	→	Hg_2^{2+}	0,92
$Cu^{2+} + I^-$	+ e^-	→	$CuI(s)$	0,86
Hg^{2+}	+ $2e^-$	→	Hg	0,85
$ClO^- + H_2O$	+ $2e^-$	→	$Cl^- + 2OH^-$	0,84
Hg_2^{2+}	+ $2e^-$	→	$2Hg$	0,80
Ag^+	+ e^-	→	Ag	0,80
Fe^{3+}	+ e^-	→	Fe^{2+}	0,77
$O_2 + 2H^+$	+ $2e^-$	→	H_2O_2	0,70
I_2	+ $2e^-$	→	$2I^-$	0,54
Cu^+	+ e^-	→	Cu	0,52
$H_2SO_3 + 4H^+$	+ $4e^-$	→	$S + 3H_2O$	0,45
$O_2 + 2H_2O$	+ $4e^-$	→	$4OH^-$	0,40
$Ag_2O + H_2O$	+ $2e^-$	→	$2Ag + 2OH^-$	0,34

oksidert form	+ ne ⁻	→	redusert form	E _o mål i V
Cu ²⁺	+ 2e ⁻	→	Cu	0,34
SO ₄ ²⁻ + 10H ⁺	+ 8e ⁻	→	H ₂ S(aq) + 4H ₂ O	0,30
SO ₄ ²⁻ + 4H ⁺	+ 2e ⁻	→	H ₂ SO ₃ + H ₂ O	0,17
Cu ²⁺	+ e ⁻	→	Cu ⁺	0,16
Sn ⁴⁺	+ 2e ⁻	→	Sn ²⁺	0,15
S + 2H ⁺	+ 2e ⁻	→	H ₂ S(aq)	0,14
S ₄ O ₆ ²⁻	+ 2e ⁻	→	2S ₂ O ₃ ²⁻	0,08
2H ⁺	+ 2e ⁻	→	H ₂	0,00
Fe ³⁺	+ 3e ⁻	→	Fe	-0,04
Pb ²⁺	+ 2e ⁻	→	Pb	-0,13
Sn ²⁺	+ 2e ⁻	→	Sn	-0,14
Ni ²⁺	+ 2e ⁻	→	Ni	-0,26
PbSO ₄	+ 2e ⁻	→	Pb + SO ₄ ²⁻	-0,36
Cd ²⁺	+ 2e ⁻	→	Cd	-0,40
Cr ³⁺	+ e ⁻	→	Cr ²⁺	-0,41
Fe ²⁺	+ 2e ⁻	→	Fe	-0,45
S	+ 2e ⁻	→	S ²⁻	-0,48
2CO ₂ + 2H ⁺	+ 2e ⁻	→	H ₂ C ₂ O ₄	-0,49
Zn ²⁺	+ 2e ⁻	→	Zn	-0,76
2H ₂ O	+ 2e ⁻	→	H ₂ + 2OH ⁻	-0,83
Mn ²⁺	+ 2e ⁻	→	Mn	-1,19
ZnO + H ₂ O	+ 2e ⁻	→	Zn + 2OH ⁻	-1,26
Al ³⁺	+ 3e ⁻	→	Al	-1,66
Mg ²⁺	+ 2e ⁻	→	Mg	-2,37
Na ⁺	+ e ⁻	→	Na	-2,71
Ca ²⁺	+ 2e ⁻	→	Ca	-2,87
K ⁺	+ e ⁻	→	K	-2,93
Li ⁺	+ e ⁻	→	Li	-3,04

NOEN KONSTANTER

Avogadros tall: $N_A = 6,02 \cdot 10^{23} \text{ mol}^{-1}$

Molvolumet av en gass: $V_m = 22,4 \text{ L/mol}$ ved 0 °C og 1 atm,
24,5 L/mol ved 25 °C og 1 atm

Faradays konstant: $F = 96485 \text{ C/mol}$

SYREKONSTANTER (K_a) I VANNLØSNING VED 25 °C

Navn	Formel	K_a	pK_a
Acetylsalisylsyre	$C_8H_7O_2COOH$	$3,3 \cdot 10^{-4}$	3,48
Ammoniumion	NH_4^+	$5,6 \cdot 10^{-10}$	9,25
Askorbinsyre	$C_6H_8O_6$	$9,1 \cdot 10^{-5}$	4,04
Hydrogenaskorbation	$C_6H_7O_6^-$	$2,0 \cdot 10^{-12}$	11,7
Benzosyre	C_6H_5COOH	$6,3 \cdot 10^{-5}$	4,20
Benzylsyre (2-fenyleddiksyre)	$C_6H_5CH_2COOH$	$4,9 \cdot 10^{-5}$	4,31
Borsyre	$B(OH)_3$	$5,4 \cdot 10^{-10}$	9,27
Butansyre	$CH_3(CH_2)_2COOH$	$1,5 \cdot 10^{-5}$	4,83
Eplesyre (malinsyre)	$HOOCCH_2CH(OH)COOH$	$4,0 \cdot 10^{-4}$	3,40
Hydrogenmalation	$HOOCCH_2CH(OH)COO^-$	$7,8 \cdot 10^{-6}$	5,11
Etansyre (eddiksyre)	CH_3COOH	$1,8 \cdot 10^{-5}$	4,76
Fenol	C_6H_5OH	$1,0 \cdot 10^{-10}$	9,99
Fosforsyre	H_3PO_4	$6,9 \cdot 10^{-3}$	2,16
Dihydrogenfosfation	$H_2PO_4^-$	$6,2 \cdot 10^{-8}$	7,21
Hydrogenfosfation	HPO_4^{2-}	$4,8 \cdot 10^{-13}$	12,32
Fosforsyrning	H_3PO_3	$5,0 \cdot 10^{-2}$	1,3
Dihydrogenfosfittion	$H_2PO_3^-$	$2,0 \cdot 10^{-7}$	6,70
Ftalsyre (benzen-1,2-dikarboksyisyre)	$C_6H_4(COOH)_2$	$1,1 \cdot 10^{-3}$	2,94
Hydrogenftalation	$C_6H_4(COOH)COO^-$	$3,7 \cdot 10^{-6}$	5,43
Hydrogencyanid (blåsyre)	HCN	$6,2 \cdot 10^{-10}$	9,21
Hydrogenfluorid (flussyre)	HF	$6,3 \cdot 10^{-4}$	3,20
Hydrogenperoksid	H_2O_2	$2,4 \cdot 10^{-12}$	11,62
Hydrogensulfation	HSO_4^-	$1,0 \cdot 10^{-2}$	1,99
Hydrogensulfid	H_2S	$8,9 \cdot 10^{-8}$	7,05
Hydrogensulfidion	HS^-	$1,0 \cdot 10^{-19}$	19
Hypoklorsyre (underklorsyrning)	$HClO$	$4,0 \cdot 10^{-8}$	7,40
Karbonsyre	H_2CO_3	$4,5 \cdot 10^{-7}$	6,35
Hydrogenkarbonation	HCO_3^-	$4,7 \cdot 10^{-11}$	10,33
Klorsyrning	$HClO_2$	$1,1 \cdot 10^{-2}$	1,94
Kromsyre	H_2CrO_4	$1,8 \cdot 10^{-1}$	0,74
Hydrogenkromation	$HCrO_4^-$	$3,2 \cdot 10^{-7}$	6,49
Maleinsyre (cis-butendisyre)	$HOOCCH=CHCOOH$	$1,2 \cdot 10^{-2}$	1,92
Hydrogenmaleation	$HOOCCH=CHCOO^-$	$5,9 \cdot 10^{-7}$	6,23
Melkesyre (2-hydroksypropansyre)	$CH_3CH(OH)COOH$	$1,4 \cdot 10^{-4}$	3,86
Metansyre (maursyre)	$HCOOH$	$1,8 \cdot 10^{-4}$	3,75
Oksalsyre	$(COOH)_2$	$5,6 \cdot 10^{-2}$	1,25
Hydrogenoksalation	$(COOH)COO^-$	$1,5 \cdot 10^{-4}$	3,81
Propansyre	CH_3CH_2COOH	$1,3 \cdot 10^{-5}$	4,87
Salisyisyre (2-hydroksybenzosyre)	$C_6H_4(OH)COOH$	$1,0 \cdot 10^{-3}$	2,98
Salpetersyrning	HNO_2	$5,6 \cdot 10^{-4}$	3,25
Sitronsyre	$C_3H_4(OH)(COOH)_3$	$7,4 \cdot 10^{-4}$	3,13
Dihydrogensitration	$C_3H_4(OH)(COOH)_2COO^-$	$1,7 \cdot 10^{-5}$	4,76
Hydrogensitration	$C_3H_4(OH)(COOH)(COO^-)_2$	$4,0 \cdot 10^{-7}$	6,40
Svovelsyrning	H_2SO_3	$1,4 \cdot 10^{-2}$	1,85
Hydrogensulfittion	HSO_3^-	$6,3 \cdot 10^{-8}$	7,2
Vinsyre (2,3-dihydroksybutendisyre, L-tartarsyre)	$(CH(OH)COOH)_2$	$1,0 \cdot 10^{-3}$	2,98
Hydrogentartration	$HOOC(CH(OH))_2COO^-$	$4,6 \cdot 10^{-5}$	4,34

BASEKONSTANTER (K_b) I VANNLØSNING VED 25 °C

Navn	Formel	K_b	pK_b
Acetation	CH_3COO^-	$5,8 \cdot 10^{-10}$	9,24
Ammoniakk	NH_3	$1,8 \cdot 10^{-5}$	4,75
Metylamin	CH_3NH_2	$4,6 \cdot 10^{-4}$	3,34
Dimetylamin	$(\text{CH}_3)_2\text{NH}$	$5,4 \cdot 10^{-4}$	3,27
Trimetylamin	$(\text{CH}_3)_3\text{N}$	$6,3 \cdot 10^{-5}$	4,20
Etylamin	$\text{CH}_3\text{CH}_2\text{NH}_2$	$4,5 \cdot 10^{-4}$	3,35
Dietylamin	$(\text{C}_2\text{H}_5)_2\text{NH}$	$6,9 \cdot 10^{-4}$	3,16
Trietylamin	$(\text{C}_2\text{H}_5)_3\text{N}$	$5,6 \cdot 10^{-4}$	3,25
Fenylamin (Anilin)	$\text{C}_6\text{H}_5\text{NH}_2$	$7,4 \cdot 10^{-10}$	9,13
Pyridin	$\text{C}_5\text{H}_5\text{N}$	$1,7 \cdot 10^{-9}$	8,77
Hydrogenkarbonation	HCO_3^-	$2,0 \cdot 10^{-8}$	7,65
Karbonation	CO_3^{2-}	$2,1 \cdot 10^{-4}$	3,67

SYRE-BASE-INDIKATORER

Indikator	Fargeforandring	pH-omslagsområde
Metylfiolett	gul-fiolett	0,0 - 1,6
Tymolblått	rød-gul	1,2 - 2,8
Metyloransje	rød-oransje	3,2 - 4,4
Bromfenolblått	gul-blå	3,0 - 4,6
Kongorødt	fiolett-rød	3,0 - 5,0
Bromkreosolgrønt	gul-blå	3,8 - 5,4
Metylørødt	rød-gul	4,8 - 6,0
Lakmus	rød-blå	5,0 - 8,0
Bromtymolblått	gul-blå	6,0 - 7,6
Fenolrødt	gul-rød	6,6 - 8,0
Tymolblått	gul-blå	8,0 - 9,6
Fenolftalein	fargeløs-rosa	8,2 - 10,0
Alizaringul	gul-lilla	10,1 - 12,0

SAMMENSATTE IONER, NAVN OG FORMEL

Navn	Formel	Navn	Formel
acetat, etanat	CH_3COO^-	jodat	IO_3^-
ammonium	NH_4^+	karbonat	CO_3^{2-}
arsenat	AsO_4^{3-}	klorat	ClO_3^-
arsenitt	AsO_3^{3-}	kloritt	ClO_2^-
borat	BO_3^{3-}	nitrat	NO_3^-
bromat	BrO_3^-	nitritt	NO_2^-
fosfat	PO_4^{3-}	perklorat	ClO_4^-
fosfitt	PO_3^{3-}	sulfat	SO_4^{2-}
hypokloritt	ClO^-	sulfitt	SO_3^{2-}

MASSETETTHET OG KONSENTRASJON TIL NOEN VÆSKER

Forbindelse	Kjemisk formel	Masseprosent konsentrert løsning	Massetetthet $(\frac{\text{g}}{\text{mL}})$	Konsentrasjon $(\frac{\text{mol}}{\text{L}})$
Saltsyre	HCl	37	1,18	12,0
Svovelsyre	H_2SO_4	98	1,84	17,8
Salpetersyre	HNO_3	65	1,42	15,7
Eddiksyre	CH_3COOH	96	1,05	17,4
Ammoniakk	NH_3	25	0,88	14,3
Vann	H_2O	100	1,00	55,56

STABILE ISOTOPER FOR NOEN GRUNNSTOFFER

Grunnstoff	Isotop	Relativ forekomst (%) i jordskorpen	Grunnstoff	Isotop	Relativ forekomst (%) i jordskorpen
Hydrogen	^1H	99,985	Silisium	^{28}Si	92,23
	^2H	0,015		^{29}Si	4,67
Karbon	^{12}C	98,89	Svovel	^{30}Si	3,10
	^{13}C	1,11		^{32}S	95,02
Nitrogen	^{14}N	99,634		^{33}S	0,75
	^{15}N	0,366		^{34}S	4,21
Oksygen	^{16}O	99,762	Klor	^{36}S	0,02
	^{17}O	0,038		^{35}Cl	75,77
	^{18}O	0,200	Brom	^{37}Cl	24,23
				^{79}Br	50,69
				^{81}Br	49,31

LØSELIGHETSTABELL FOR SALTER I VANN VED 25 °C

	Br^-	Cl^-	CO_3^{2-}	CrO_4^{2-}	I^-	O^{2-}	OH^-	S^{2-}	SO_4^{2-}
Ag^+	U	U	U	U	U	U	-	U	T
Al^{3+}	R	R	-	-	R	U	U	R	R
Ba^{2+}	L	L	U	U	L	R	L	T	U
Ca^{2+}	L	L	U	T	L	T	U	T	T
Cu^{2+}	L	L	-	U	-	U	U	U	L
Fe^{2+}	L	L	U	U	L	U	U	U	L
Fe^{3+}	R	R	-	U	-	U	U	U	L
Hg_2^{2+}	U	U	U	U	U	-	U	-	U
Hg^{2+}	T	L	-	U	U	U	U	U	R
Mg^{2+}	L	L	U	L	L	U	U	R	L
Ni^{2+}	L	L	U	U	L	U	U	U	L
Pb^{2+}	T	T	U	U	U	U	U	U	U
Sn^{2+}	R	R	U	-	R	U	U	U	R
Sn^{4+}	R	R	-	L	R	U	U	U	R
Zn^{2+}	L	L	U	U	L	U	U	U	L

U = uløselig. Det løses mindre enn 0,01 g av saltet i 100 g vann.

T = tungtløselig. Det løses mellom 0,01 og 1 g av saltet i 100 g vann.

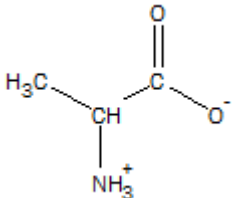
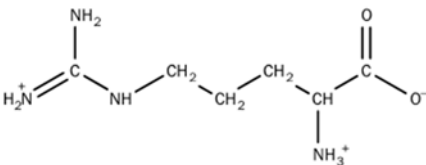
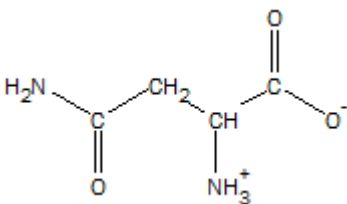
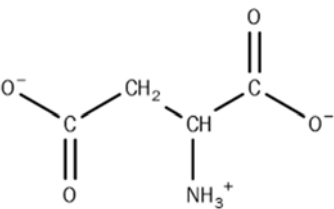
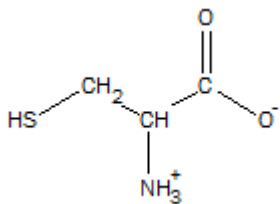
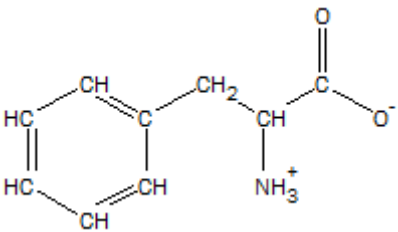
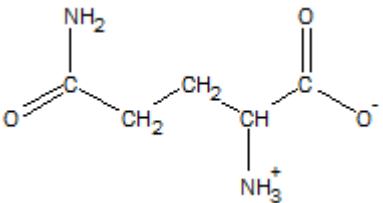
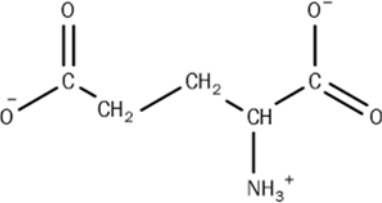
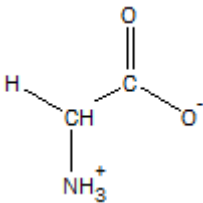
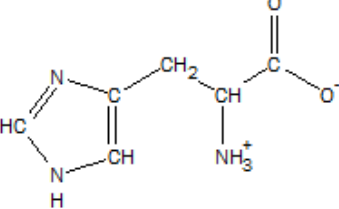
L = lettøselig. Det løses mer enn 1 g av saltet per 100 g vann.

- = Ukjent forbindelse, eller forbindelsen dannes ikke ved utfelling, R = reagerer med vann.

LØSELIGHETSPRODUKT (K_{sp}) FOR SALT I VANN VED 25 °C

Navn	Kjemisk formel	K_{sp}	Navn	Kjemisk formel	K_{sp}
Aluminiumfosfat	$AlPO_4$	$9,84 \cdot 10^{-21}$	Kopper(II)sulfid	CuS	$8 \cdot 10^{-37}$
Bariumfluorid	BaF_2	$1,84 \cdot 10^{-7}$	Kvikksølv(I)bromid	Hg_2Br_2	$6,40 \cdot 10^{-23}$
Bariumkarbonat	$BaCO_3$	$2,58 \cdot 10^{-9}$	Kvikksølv(I)jodid	Hg_2I_2	$5,2 \cdot 10^{-29}$
Bariumkromat	$BaCrO_4$	$1,17 \cdot 10^{-10}$	Kvikksølv(I)karbonat	Hg_2CO_3	$3,6 \cdot 10^{-17}$
Bariumnitrat	$Ba(NO_3)_2$	$4,64 \cdot 10^{-3}$	Kvikksølv(I)klorid	Hg_2Cl_2	$1,43 \cdot 10^{-18}$
Bariumoksalat	BaC_2O_4	$1,70 \cdot 10^{-7}$	Kvikksølv(II)bromid	$HgBr_2$	$6,2 \cdot 10^{-20}$
Bariumsulfat	$BaSO_4$	$1,08 \cdot 10^{-10}$	Kvikksølv(II)jodid	HgI_2	$2,9 \cdot 10^{-29}$
Bly(II)bromid	$PbBr_2$	$6,60 \cdot 10^{-6}$	Litiumkarbonat	Li_2CO_3	$8,15 \cdot 10^{-4}$
Bly(II)hydroksid	$Pb(OH)_2$	$1,43 \cdot 10^{-20}$	Magnesiumfosfat	$Mg_3(PO_4)_2$	$1,04 \cdot 10^{-24}$
Bly(II)jodid	PbI_2	$9,80 \cdot 10^{-9}$	Magnesiumhydroksid	$Mg(OH)_2$	$5,61 \cdot 10^{-12}$
Bly(II)karbonat	$PbCO_3$	$7,40 \cdot 10^{-14}$	Magnesiumkarbonat	$MgCO_3$	$6,82 \cdot 10^{-6}$
Bly(II)klorid	$PbCl_2$	$1,70 \cdot 10^{-5}$	Magnesiumoksalat	MgC_2O_4	$4,83 \cdot 10^{-6}$
Bly(II)oksalat	PbC_2O_4	$8,50 \cdot 10^{-9}$	Mangan(II)karbonat	$MnCO_3$	$2,24 \cdot 10^{-11}$
Bly(II)sulfat	$PbSO_4$	$2,53 \cdot 10^{-8}$	Mangan(II)oksalat	MnC_2O_4	$1,70 \cdot 10^{-7}$
Bly(II)sulfid	PbS	$3 \cdot 10^{-28}$	Nikkel(II)fosfat	$Ni_3(PO_4)_2$	$4,74 \cdot 10^{-32}$
Jern(II)fluorid	FeF_2	$2,36 \cdot 10^{-6}$	Nikkel(II)hydroksid	$Ni(OH)_2$	$5,48 \cdot 10^{-16}$
Jern(II)hydroksid	$Fe(OH)_2$	$4,87 \cdot 10^{-17}$	Nikkel(II)karbonat	$NiCO_3$	$1,42 \cdot 10^{-7}$
Jern(II)karbonat	$FeCO_3$	$3,13 \cdot 10^{-11}$	Nikkel(II)sulfid	NiS	$2 \cdot 10^{-19}$
Jern(II)sulfid	FeS	$8 \cdot 10^{-19}$	Sinkhydroksid	$Zn(OH)_2$	$3 \cdot 10^{-17}$
Jern(III)fosfat	$FePO_4 \cdot 2H_2O$	$9,91 \cdot 10^{-16}$	Sinkkarbonat	$ZnCO_3$	$1,46 \cdot 10^{-10}$
Jern(III)hydroksid	$Fe(OH)_3$	$2,79 \cdot 10^{-39}$	Sinksulfid	ZnS	$2 \cdot 10^{-24}$
Kalsiumfluorid	CaF_2	$3,45 \cdot 10^{-11}$	Sølv(I)acetat	$AgCH_3COO$	$1,94 \cdot 10^{-3}$
Kalsiumfosfat	$Ca_3(PO_4)_2$	$2,07 \cdot 10^{-33}$	Sølv(I)bromid	$AgBr$	$5,35 \cdot 10^{-13}$
Kalsiumhydroksid	$Ca(OH)_2$	$5,02 \cdot 10^{-6}$	Sølv(I)cyanid	$AgCN$	$5,97 \cdot 10^{-17}$
Kalsiumkarbonat	$CaCO_3$	$3,36 \cdot 10^{-9}$	Sølv(I)jodid	AgI	$8,52 \cdot 10^{-17}$
Kalsiummolybdat	$CaMoO_4$	$1,46 \cdot 10^{-8}$	Sølv(I)karbonat	Ag_2CO_3	$8,46 \cdot 10^{-12}$
Kalsiumoksalat	CaC_2O_4	$3,32 \cdot 10^{-9}$	Sølv(I)klorid	$AgCl$	$1,77 \cdot 10^{-10}$
Kalsiumsulfat	$CaSO_4$	$4,93 \cdot 10^{-5}$	Sølv(I)kromat	Ag_2CrO_4	$1,12 \cdot 10^{-12}$
Kobolt(II)hydroksid	$Co(OH)_2$	$5,92 \cdot 10^{-15}$	Sølv(I)oksalat	$Ag_2C_2O_4$	$5,40 \cdot 10^{-12}$
Kopper(I)bromid	$CuBr$	$6,27 \cdot 10^{-9}$	Sølv(I)sulfat	Ag_2SO_4	$1,20 \cdot 10^{-5}$
Kopper(I)klorid	$CuCl$	$1,72 \cdot 10^{-7}$	Sølv(I)sulfid	Ag_2S	$8 \cdot 10^{-51}$
Kopper(I)oksid	Cu_2O	$2 \cdot 10^{-15}$	Tinn(II)hydroksid	$Sn(OH)_2$	$5,45 \cdot 10^{-27}$
Kopper(I)jodid	CuI	$1,27 \cdot 10^{-12}$			
Kopper(II)fosfat	$Cu_3(PO_4)_2$	$1,40 \cdot 10^{-37}$			
Kopper(II)hydroksid	$Cu(OH)_2$	$2,20 \cdot 10^{-20}$			
Kopper(II)oksalat	CuC_2O_4	$4,43 \cdot 10^{-10}$			

α -AMINOSYRER VED pH = 7,4.

Vanlig navn Forkortelse pH ved isoelektrisk punkt	Strukturformel	Vanlig navn Forkortelse pH ved isoelektrisk punkt	Strukturformel
Alanin Ala 6,0		Arginin Arg 10,8	
Asparagin Asn 5,4		Aspartat (Asparagin- syre) Asp 2,8	
Cystein Cys 5,1		Fenylalanin Phe 5,5	
Glutamin Gln 5,7		Glutamat (Glutamin- syre) Glu 3,2	
Glysin Gly 6,0		Histidin His 7,6	

Vanlig navn		Vanlig navn	
Forkortelse	Strukturformel	Forkortelse	Strukturformel
pH ved isoelektrisk punkt		pH ved isoelektrisk punkt	
Isoleucin Ile 6,0		Leucin Leu 6,0	
Lysin Lys 9,7		Metionin Met 5,7	
Prolin Pro 6,3		Serin Ser 5,7	
Treonin Thr 5,6		Tryptofan Trp 5,9	
Tyrosin Tyr 5,7		Valin Val 6,0	

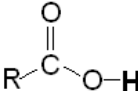
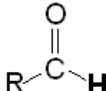
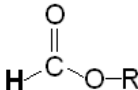
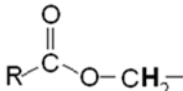
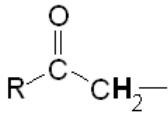
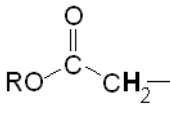
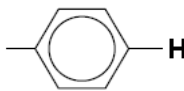
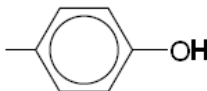
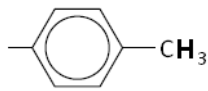

^1H -NMR-DATA

Typiske verdier for kjemisk skift, δ , relativt til tetrametylsilan (TMS) med kjemisk skift lik 0.

R = alkylgruppe, **HAL**= halogen (Cl, Br eller I). Løsningsmiddel kan påvirke kjemisk skift.

Hydrogenatomene som er opphavet til signalet er uthevet.

Type proton	Kjemisk skift, ppm	Type proton	Kjemisk skift, ppm
$-\text{CH}_3$	0,9 – 1,0		10 – 13
$-\text{CH}_2-\text{R}$	1,3 – 1,4		9,4 – 10
$-\text{CHR}_2$	1,4 – 1,6		Ca. 8
$-\text{C}\equiv\text{C}-\text{H}$	1,8 – 3,1	$-\text{CH}=\text{CH}_2$	4,5 – 6,0
$-\text{CH}_2-\text{HAL}$	3,5 – 4,4		3,8 – 4,1
$\text{R}-\text{O}-\text{CH}_2-$	3,3 – 3,7	$\text{R}-\text{O}-\text{H}$	0,5 – 6
	2,2 – 2,7		2,0 – 2,5
	6,9 – 9,0		4,0 – 12,0
	2,5 – 3,5	$-\text{CH}_2-\text{OH}$	3,4 – 4

ORGANISKE FORBINDELSER

Kp = kokepunkt, °C

Smp = smeltepunkt, °C

HYDROKARBONER, METTEDE (alkaner)				
Navn	Formel	Smp	Kp	Diverse
Metan	CH ₄	-182	-161	
Etan	C ₂ H ₆	-183	-89	
Propan	C ₃ H ₈	-188	-42	
Butan	C ₄ H ₁₀	-138	-0,5	
Pentan	C ₅ H ₁₂	-130	36	
Heksan	C ₆ H ₁₄	-95	69	
Heptan	C ₇ H ₁₆	-91	98	
Oktan	C ₈ H ₁₈	-57	126	
Nonan	C ₉ H ₂₀	-53	151	
Dekan	C ₁₀ H ₂₂	-30	174	
Syklopropan	C ₃ H ₆	-128	-33	
Syklobutan	C ₄ H ₈	-91	13	
Syklopentan	C ₅ H ₁₀	-93	49	
Sykloheksan	C ₆ H ₁₂	7	81	
2-Metyl-propan	C ₄ H ₁₀	-159	-12	Isobutan
2,2-Dimetylpropan	C ₅ H ₁₂	-16	9	Neopentan
2-Metylbutan	C ₅ H ₁₂	-160	28	Isopentan
2-Metylpentan	C ₆ H ₁₄	-154	60	Isoheksan
3-Metylpentan	C ₆ H ₁₄	-163	63	
2,2-Dimetylbutan	C ₆ H ₁₄	-99	50	Neoheksan
2,3-Dimetylbutan	C ₆ H ₁₄	-128	58	
2,2,4-Trimetylpentan	C ₈ H ₁₈	-107	99	Isooktan
2,2,3-Trimetylpentan	C ₈ H ₁₈	-112	110	
2,3,3-Trimetylpentan	C ₈ H ₁₈	-101	115	
2,3,4-Trimetylpentan	C ₈ H ₁₈	-110	114	
HYDROKARBONER, UMETTEDE, alkener				
Navn	Formel	Smp	Kp	Diverse
Eten	C ₂ H ₄	-169	-104	Etylen
Propen	C ₃ H ₆	-185	-48	Propylen
But-1-en	C ₄ H ₈	-185	-6	
cis-But-2-en	C ₄ H ₈	-139	4	
trans-But-2-en	C ₄ H ₈	-106	1	
Pent-1-en	C ₅ H ₁₀	-165	30	
cis-Pent-2-en	C ₅ H ₁₀	-151	37	
trans-Pent-2-en	C ₅ H ₁₀	-140	36	
Heks-1-en	C ₆ H ₁₂	-140	63	
cis-Heks-2-en	C ₆ H ₁₂	-141	69	
trans-Heks-2-en	C ₆ H ₁₂	-133	68	
cis-Heks-3-en	C ₆ H ₁₂	-138	66	

Navn	Formel	Smp	Kp	Diverse
<i>trans</i> -Heks-3-en	C ₆ H ₁₂	-115	67	
Hept-1-en	C ₇ H ₁₄	-119	94	
<i>cis</i> -Hept-2-en	C ₇ H ₁₄		98	
<i>trans</i> -Hept-2-en	C ₇ H ₁₄	-110	98	
<i>cis</i> -Hept-3-en	C ₇ H ₁₄	-137	96	
<i>trans</i> -Hept-3-en	C ₇ H ₁₄	-137	96	
Okt-1-en	C ₈ H ₁₆	-102	121	
Non-1-en	C ₉ H ₁₈	-81	147	
Dek-1-en	C ₁₀ H ₂₀	-66	171	
Sykloheksen	C ₆ H ₁₀	-104	83	
1,3-Butadien	C ₄ H ₆	-109	4	
2-metyl-1,3-butadien	C ₅ H ₈	-146	34	Isopren
Penta-1,2-dien	C ₅ H ₈	-137	45	
<i>trans</i> -Penta-1,3-dien	C ₅ H ₈	-87	42	
<i>cis</i> -Penta-1,3-dien	C ₅ H ₈	-141	44	
Heksa-1,2-dien	C ₆ H ₁₀		76	
<i>cis</i> -Heksa-1,3-dien	C ₆ H ₁₀		73	
<i>trans</i> -Heksa-1,3-dien	C ₆ H ₁₀	-102	73	
Heksa-1,5-dien	C ₆ H ₁₀	-141	59	
Heksa-1,3,5-trien	C ₆ H ₈	-12	78,5	
HYDROKARBONER, UMETTEDE, alkyner				
Navn	Formel	Smp	Kp	Diverse
Ety	C ₂ H ₂	-81	-85	Acetylen
Propyn	C ₃ H ₄	-103	-23	Metylacetylen
But-1-yn	C ₄ H ₆	-126	8	
But-2-yn	C ₄ H ₆	-32	27	
Pent-1-yn	C ₅ H ₈	-90	40	
Pent-2-yn	C ₅ H ₈	-109	56	
Heks-1-yn	C ₆ H ₁₀	-132	71	
Heks-2-yn	C ₆ H ₁₀	-90	85	
Heks-3-yn	C ₆ H ₁₀	-103	81	
AROMATISKE HYDROKARBONER				
Navn	Formel	Smp	Kp	Diverse
Benzen	C ₆ H ₆	5	80	
Metylbenzen	C ₇ H ₈	-95	111	
Etylbenzen, fenyletan	C ₈ H ₁₀	-95	136	
Fenyleten	C ₈ H ₈	-31	145	Styren, vinylbenzen
Fenylbenzen	C ₁₂ H ₁₀	69	256	Difenyl, bifenyl
Difenylmetan	C ₁₃ H ₁₂	25	265	
Trifenylmetan	C ₁₉ H ₁₆	94	360	Tritan
1,2-Difenyletan	C ₁₄ H ₁₄	53	284	Bibenzyl
Naftalen	C ₁₀ H ₈	80	218	Enkleste PAH
Antracen	C ₁₄ H ₁₀	216	340	PAH
Phenatren	C ₁₄ H ₁₀	99	340	PAH

ALKOHOLER				
Navn	Formel	Smp	Kp	Diverse
Metanol	CH ₃ OH	-98	65	Tresprit
Etanol	C ₂ H ₆ O	-114	78	
Propan-1-ol	C ₃ H ₈ O	-124	97	<i>n</i> -propanol
Propan-2-ol	C ₃ H ₈ O	-88	82	Isopropanol
Butan-1-ol	C ₄ H ₁₀ O	-89	118	<i>n</i> -Butanol
Butan-2-ol	C ₄ H ₁₀ O	-89	100	<i>sec</i> -Butanol
2-Metylpropan-1-ol	C ₄ H ₁₀ O	-108	180	Isobutanol
2-Metylpropan-2-ol	C ₄ H ₁₀ O	26	82	<i>tert</i> -Butanol
Pentan-1-ol	C ₅ H ₁₂ O	-78	138	<i>n</i> -Pentanol, amylalkohol
Pentan-2-ol	C ₅ H ₁₂ O	-73	119	<i>sec</i> -amylalkohol
Pentan-3-ol	C ₅ H ₁₂ O	-69	116	Dietylkarbinol
Heksan-1-ol	C ₆ H ₁₄ O	-47	158	Kapronalkohol, <i>n</i> -heksanol
Heksan-2-ol	C ₆ H ₁₄ O		140	
Heksan-3-ol	C ₆ H ₁₄ O		135	
Heptan-1-ol	C ₇ H ₁₆ O	-33	176	Heptylalkohol, <i>n</i> -heptanol
Oktan-1-ol	C ₈ H ₁₈ O	-15	195	Kaprylalkohol, <i>n</i> -oktanol
Sykloheksanol	C ₆ H ₁₂ O	26	161	
Etan-1,2-diol	C ₂ H ₆ O ₂	-13	197	Etylenglykol
Propan-1,2,3-triol	C ₃ H ₈ O ₃	18	290	Glyserol, inngår i fettarten triglyserid
Fenylmetanol	C ₇ H ₈ O	-15	205	Benzylalkohol
2-fenyletanol	C ₈ H ₁₀ O	-27	219	Benzylmetanol
KARBONYLFORBINDELSER				
Navn	Formel	Smp	Kp	Diverse
Metanal	CH ₂ O	-92	-19	Formaldehyd
Etanal	C ₂ H ₄ O	-123	20	Acetaldehyd
Fenylmetanal	C ₇ H ₆ O	-57	179	Benzaldehyd
Fenyletanal	C ₈ H ₈ O	-10	193	Fenylacetaldehyd
Propanal	C ₃ H ₆ O	-80	48	Propionaldehyd
2-Metylpropanal	C ₄ H ₈ O	-65	65	
Butanal	C ₄ H ₈ O	-97	75	
3-Hydroksybutanal	C ₄ H ₈ O ₂		83	
3-Metylbutanal	C ₅ H ₁₀ O	-51	93	Isovaleraldehyd
Pentanal	C ₅ H ₁₀ O	-92	103	Valeraldehyd
Heksanal	C ₆ H ₁₂ O	-56	131	Kapronaldehyd
Heptanal	C ₇ H ₁₄ O	-43	153	
Oktanal	C ₈ H ₁₆ O		171	Kaprylaldehyd
Propanon	C ₃ H ₆ O	-95	56	Aceton
Butanon	C ₄ H ₈ O	-87	80	Metyletylketon
3-Metylbutan-2-on	C ₅ H ₁₀ O	-93	94	Metylisopropylketon
Pentan-2-on	C ₅ H ₁₀ O	-77	102	Metylpropylketon
Pentan-3-on	C ₅ H ₁₀ O	-39	102	Dietylketon
4-Metylpentan-2-on	C ₆ H ₁₂ O	-84	117	Isobutylmetylketon

Navn	Formel	Smp	Kp	Diverse
2-Metylpentan-3-on	C ₆ H ₁₂ O		114	Etylisopropylketon
2,4-Dimetylpentan-3-on	C ₇ H ₁₄ O	-69	125	Di-isopropylketon
2,2,4,4-Tetrametylpentan-3-on	C ₉ H ₁₈ O	-25	152	Di- <i>tert</i> -butylketon
Sykloheksanon	C ₆ H ₁₀ O	-28	155	Pimelicketon
<i>trans</i> -Fenylpropenal	C ₉ H ₈ O	-8	246	<i>trans</i> -Kanelaldehyd
ORGANISKE SYRER				
Navn	Formel	Smp	Kp	Diverse
Metansyre	CH ₂ O ₂	8	101	Maursyre, pK _a = 3,75
Etansyre	C ₂ H ₄ O ₂	17	118	Eddiksyre, pK _a = 4,76
Propansyre	C ₃ H ₆ O ₂	-21	141	Propionsyre, pK _a = 4,87
2-Metylpropansyre	C ₄ H ₈ O ₂	-46	154	pK _a = 4,84
2-Hydroksypropansyre	C ₃ H ₆ O ₃		122	Melkesyre, pK _a = 3,86
3-Hydroksypropansyre	C ₃ H ₆ O ₃			Dekomponerer ved oppvarming, pK _a = 4,51
Butansyre	C ₄ H ₈ O ₂	-5	164	Smørsyre, pK _a = 4,83
3-Metylbutansyre	C ₅ H ₁₀ O ₂	-29	177	Isovaleriansyre, pK _a = 4,77
Pentansyre	C ₅ H ₁₀ O ₂	-34	186	Valeriansyre, pK _a = 4,83
Heksansyre	C ₆ H ₁₂ O ₂	-3	205	Kaprionsyre, pK _a = 4,88
Propensyre	C ₃ H ₄ O ₂	12	141	pK _a = 4,25
<i>cis</i> -But-2-ensyre	C ₄ H ₆ O ₂	15	169	<i>cis</i> -Krotonsyre, pK _a = 4,69
<i>trans</i> -But-2-ensyre	C ₄ H ₆ O ₂	72	185	<i>trans</i> -Krotonsyre, pK _a = 4,69
But-3-ensyre	C ₄ H ₆ O ₂	-35	169	pK _a = 4,34
Etandisyre	C ₂ H ₂ O ₄			Oksalsyre, pK _{a1} = 1,25, pK _{a2} = 3,81
Propandisyre	C ₃ H ₄ O ₄			Malonsyre, pK _{a1} = 2,85, pK _{a2} = 5,70
Butandisyre	C ₄ H ₆ O ₄	188		Succininsyre(ravsyre), pK _{a1} = 4,21, pK _{a2} = 5,64
Pentandisyre	C ₅ H ₈ O ₄	98		Glutarsyre, pK _{a1} = 4,32, pK _{a2} = 5,42
Heksandisyre	C ₆ H ₁₀ O ₄	153	338	Adipinsyre, pK _{a1} = 4,41, pK _{a2} = 5,41
Askorbinsyre	C ₆ H ₈ O ₆	190-192		pK _{a1} = 4,17, pK _{a2} = 11,6
<i>trans</i> -3-Fenylprop-2-ensyre	C ₉ H ₈ O ₂	134	300	Kanelsyre, pK _a = 4,44
<i>cis</i> -3-Fenylprop-2-ensyre	C ₉ H ₈ O ₂	42		pK _a = 3,88
Benzosyre	C ₇ H ₆ O ₂	122	250	
Fenyleddiksyre	C ₈ H ₈ O ₂	77	266	pK _a = 4,31
ESTERE				
Navn	Formel	Smp	Kp	Diverse
Benzyletanat	C ₉ H ₁₀ O ₂	-51	213	Benzylacetat, lukter pære og jordbær
Butylbutanat	C ₈ H ₁₆ O ₂	-92	166	Lukter ananas
Etylbutanat	C ₆ H ₁₂ O ₂	-98	121	Lukter banan, ananas og jordbær

Navn	Formel	Smp	Kp	Diverse
Etyletanat	$C_4H_8O_2$	-84	77	Etylacetat, løsemiddel
Etylheptanat	$C_9H_{18}O_2$	-66	187	Lukter aprikos og kirsebær
Etylmetanat	$C_3H_6O_2$	-80	54	Lukter rom og sitron
Etylpentanat	$C_7H_{14}O_2$	-91	146	Lukter eple
Metylbutanat	$C_5H_{10}O_2$	-86	103	Lukter eple og ananas
3-Metyl-1-butyletanat	$C_7H_{11}O_2$	-79	143	Isoamylacetat, isopentylacetat, lukter pære og banan
Metyl- <i>trans</i> -cinnamat	$C_{10}H_{10}O_2$	37	262	Metylester av kanelsyre, lukter jordbær
Oktyletanat	$C_{10}H_{20}O_2$	-39	210	Lukter appelsin
Pentylbutanat	$C_9H_{18}O_2$	-73	186	Lukter aprikos, pære og ananas
Pentyletanat	$C_7H_{14}O_2$	-71	149	Amylacetat, lukter banan og eple
Pentylpentanat	$C_{10}H_{20}O_2$	-79	204	Lukter eple
ORGANISKE FORBINDELSER MED NITROGEN				
Navn	Formel	Smp	Kp	Diverse
Metylamin	CH_5N	-94	-6	$pK_b = 3,34$
Dimetylamin	C_2H_7N	-92	7	$pK_b = 3,27$
Trimetylamin	C_3H_9N	-117	2,87	$pK_b = 4,20$
Etylamin	C_2H_7N	-81	17	$pK_b = 3,35$
Dietylamin	$C_4H_{11}N$	-28	312	$pK_b = 3,16$
Etanamid	C_2H_3NO	79-81	222	Acetamid
Fenylamin	C_6H_7N	-6	184	Anilin
1,4-Diaminbutan	$C_4H_{12}N_2$	27	158-160	Engelsk navn: putrescine
1,6-Diaminheksan	$C_6H_{16}N_2$	9	178-180	Engelsk navn: cadaverine
ORGANISKE FORBINDELSER MED HALOGEN				
Navn	Formel	Smp	Kp	Diverse
Klormetan	CH_3Cl	-98	-24	Metylklorid
Diklormetan	CH_2Cl_2	-98	40	Metylenklorid, Mye brukt som løsemiddel
Triklormetan	$CHCl_3$	-63	61	Kloroform
Tetraklormetan	CCl_4	-23	77	Karbondetraklorid
Kloretansyre	$C_2H_3ClO_2$	63	189	Kloreddiksyre, $pK_a = 2,87$
Dikloretansyre	$C_2H_2Cl_2O_2$	9,5	194	Dikloreddiksyre, $pK_a = 1,35$
Trikloretansyre	$C_2HCl_3O_2$	57	196	Trikloretansyre, $pK_a = 0,66$
Kloreten	C_2H_3Cl	-154	-14	Vinylklorid, monomeren i polymeren PVC

KVALITATIV UORGANISK ANALYSE.

REAKSJONER SOM DANNER FARGET BUNNFALL ELLER FARGET KOMPLEKS I LØSNING

	HCl	H ₂ SO ₄	NH ₃	KI	KSCN	K ₃ Fe(CN) ₆	K ₄ Fe(CN) ₆	K ₂ CrO ₄	Na ₂ S (mettet)	Na ₂ C ₂ O ₄	Na ₂ CO ₃	Dimetylglyksim (1%)
Ag ⁺	Hvitt	Hvitt (svak)		Lysgult	Hvitt	Oransjebrunt	Hvitt	Rødbrunt	Svart	Gråhvitt	Hvitt (gul-grått)	
Pb ²⁺	Hvitt	Hvitt	Hvitt	Sterkt gult	Hvitt		Hvitt	Sterkt gult	Svart	Hvitt	Hvitt	
Cu ²⁺			Sterkt blåfarget	Gulbrunt	Grønnsort	Gulbrun-grønt	Brunt	Brunt	Svart	Blåhvitt		Brunt
Sn ²⁺			Hvitt			Hvitt	Hvitt	Brungult	Brunt	Hvitt		
Ni ²⁺						Gulbrunt	Lyst grønnhvitt		Svart	Grønt		Rødrosa
Fe ²⁺			Blågrønt			Mørkeblått	Lyseblått	Brungult	Svart			Blodrødt med ammoniakk
Fe ³⁺			Brunt	Brunt	Blodrødt	Sterkt brunt	Mørkeblått	Gulbrunt	Svart		Oransje-brunt	Brunt
Zn ²⁺						Guloransje	Hvitt	Sterkt gult	Hvitt/Gråhvitt	Hvitt	Hvitt	
Ba ²⁺		Hvitt					Hvitt	Sterkt gult	Gråhvitt	Hvitt	Hvitt	
Ca ²⁺									Gulhvitt	Hvitt	Hvitt	

Grunnstoffenes periodesystem

Gruppe 1	Gruppe 2	Forklaring										Gruppe 13	Gruppe 14	Gruppe 15	Gruppe 16	Gruppe 17	Gruppe 18		
1 1,008 H 2,1 Hydrogen		Atomnummer Atommasse Symbol Elektronegativitetsverdi Navn						35 79,90 Br 2,8 Brom	Fargekoder	Ikke-metall									2 4,003 He - Helium
										Halvmetall									
										Metall									
										Fast stoff B									
										Væske Hg									
										Gass N									
3 6,941 Li 1,0 Litium	4 9,012 Be 1,5 Beryllium	() betyr massetallet til den mest stabile isotopen * Lantanoider ** Aktinoider										5 10,81 B 2,0 Bor	6 12,01 C 2,5 Karbon	7 14,01 N 3,0 Nitrogen	8 16,00 O 3,5 Oksygen	9 19,00 F 4,0 Fluor	10 20,18 Ne - Neon		
11 22,99 Na 0,9 Natrium	12 24,31 Mg 1,2 Magnesium	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13 26,98 Al 1,5 Aluminium	14 28,09 Si 1,8 Silisium	15 30,97 P 2,1 Fosfor	16 32,07 S 2,5 Svovel	17 35,45 Cl 3,0 Klor	18 39,95 Ar - Argon		
19 39,10 K 0,8 Kalium	20 40,08 Ca 1,0 Kalsium	21 44,96 Sc 1,3 Scandium	22 47,87 Ti 1,5 Titan	23 50,94 V 1,6 Vanadium	24 52,00 Cr 1,6 Krom	25 54,94 Mn 1,5 Mangan	26 55,85 Fe 1,8 Jern	27 58,93 Co 1,9 Kobolt	28 58,69 Ni 1,9 Nikkel	29 63,55 Cu 1,9 Kobber	30 65,38 Zn 1,6 Sink	31 69,72 Ga 1,6 Gallium	32 72,63 Ge 1,8 Germanium	33 74,92 As 2,0 Arsen	34 78,97 Se 2,4 Selen	35 79,90 Br 2,8 Brom	36 83,80 Kr - Krypton		
37 85,47 Rb 0,8 Rubidium	38 87,62 Sr 1,0 Strontium	39 88,91 Y 1,2 Yttrium	40 91,22 Zr 1,4 Zirkonium	41 92,91 Nb 1,6 Niob	42 95,95 Mo 1,8 Molybden	43 (98) Tc 1,9 Technetium	44 101,07 Ru 2,2 Ruthenium	45 102,91 Rh 2,2 Rhodium	46 106,42 Pd 2,2 Palladium	47 107,87 Ag 1,9 Sølv	48 112,41 Cd 1,7 Kadmium	49 114,82 In 1,7 Indium	50 118,71 Sn 1,7 Tinn	51 121,76 Sb 1,8 Antimon	52 127,60 Te 2,1 Tellur	53 126,90 I 2,4 Jod	54 131,29 Xe - Xenon		
55 132,91 Cs 0,7 Cesium	56 137,33 Ba 0,9 Barium	57 138,91 La 1,1 Lantan*	72 178,49 Hf 1,3 Hafnium	73 180,95 Ta 1,5 Tantal	74 183,84 W 1,7 Wolfram	75 186,21 Re 1,9 Rhenium	76 190,23 Os 2,2 Osmium	77 192,22 Ir 2,2 Iridium	78 195,08 Pt 2,2 Platina	79 196,97 Au 2,4 Gull	80 200,59 Hg 1,9 Kvikksølv	81 204,38 Tl 1,8 Thallium	82 207,2 Pb 1,8 Bly	83 208,98 Bi 1,9 Vismut	84 (209) Po 2,0 Polonium	85 (210) At 2,3 Astat	86 (222) Rn - Radon		
87 (223) Fr 0,7 Francium	88 (226) Ra 0,9 Radium	89 (227) Ac 1,1 Actinium**	104 (267) Rf -	105 (268) Db -	106 (271) Sg -	107 (270) Bh -	108 (269) Hs -	109 (278) Mt -	110 (281) Ds -	111 (280) Rg -	112 (285) Cn -	113 (286) Uut -	114 (289) Fl -	115 (289) Uup -	116 (293) Lv -	117 (294) Uus -	118 (294) Uuo -		
*			57 138,91 La 1,1 Lantan	58 140,12 Ce 1,1 Cerium	59 140,91 Pr 1,1 Praseodym	60 144,24 Nd 1,1 Neodym	61 (145) Pm 1,1 Promethium	62 150,36 Sm 1,2 Samarium	63 151,96 Eu 1,2 Europium	64 157,25 Gd 1,2 Gadolinium	65 158,93 Tb 1,1 Terbium	66 162,50 Dy 1,2 Dysprosium	67 164,93 Ho 1,2 Holmium	68 167,26 Er 1,2 Erbium	69 168,93 Tm 1,3 Thulium	70 173,05 Yb 1,1 Ytterbium	71 174,97 Lu 1,3 Luteций		
**			89 (227) Ac 1,1 Actinium	90 232,04 Th 1,3 Thorium	91 231,04 Pa 1,4 Protactinium	92 238,03 U 1,4 Uran	93 (237) Np 1,4 Neptunium	94 (244) Pu 1,3 Plutonium	95 (243) Am 1,1 Amerisium	96 (247) Cm 1,3 Curium	97 (247) Bk 1,3 Berkelium	98 (251) Cf 1,3 Californium	99 (252) Es 1,3 Einsteinium	100 (257) Fm 1,3 Fermium	101 (258) Md 1,3 Mendelevium	102 (259) No 1,3 Nobelium	103 (266) Lr 1,3 Lawrencium		

Kjelder

- Dei fleste opplysningane er henta frå *CRC HANDBOOK OF CHEMISTRY and PHYSICS*, 89. UTGÅVE (2008–2009), ISBN 9781420066791
- Oppdateringar er gjorde ut frå *CRC HANDBOOK OF CHEMISTRY and PHYSICS*, 98. UTGÅVE (2017–2018):
<http://hbcponline.com/faces/contents/ContentsSearch.xhtml;jsessionid=B3870037139D5A213B81702DCB5FF7B7> (sist besøkt 25.01.18)
- For ustabile radioaktive grunnstoff blei periodesystemet til «Royal Society of Chemistry» brukt: <http://www.rsc.org/periodic-table> (sist besøkt 15.01.15)
- *Gyldendals tabeller og formler i kjemi*, Kjemi 1 og Kjemi 2, Gyldendal, ISBN: 978-82-05-39274-8
- Esterduft: <http://en.wikipedia.org/wiki/Ester> (sist besøkt 10.09.2013)
- Stabilitetskonstanter: <http://bilbo.chm.uri.edu/CHM112/tables/Kftable.htm> (sist besøkt 03.12.2013) og, <http://www.cem.msu.edu/~cem333/EDTATable.html> (sist besøkt 03.12.2013)
- Kvalitativ uorganisk analyse ved felling – mikroanalyse er henta frå *Kjemi 3KJ, Studiehefte* (Brandt mfl), Aschehough (2003), side 203

Kilder

- De fleste opplysningene er hentet fra *CRC HANDBOOK OF CHEMISTRY and PHYSICS*, 89. UTGAVE (2008–2009), ISBN 9781420066791
- Oppdateringer er gjort ut fra *CRC HANDBOOK OF CHEMISTRY and PHYSICS*, 98. UTGAVE (2017-2018):
<http://hbcponline.com/faces/contents/ContentsSearch.xhtml;jsessionid=B3870037139D5A213B81702DCB5FF7B7> (sist besøkt 25.01.18)
- For ustabile radioaktive grunnstoffer ble periodesystemet til «Royal Society of Chemistry» brukt: <http://www.rsc.org/periodic-table> (sist besøkt 15.01.15)
- *Gyldendals tabeller og formler i kjemi*, Kjemi 1 og Kjemi 2, Gyldendal, ISBN: 978-82-05-39274-8
- Esterduft: <http://en.wikipedia.org/wiki/Ester> (sist besøkt 10.09.2013)
- Stabilitetskonstanter: <http://bilbo.chm.uri.edu/CHM112/tables/Kftable.htm> (sist besøkt 03.12.2013) og, <http://www.cem.msu.edu/~cem333/EDTATable.html> (sist besøkt 03.12.2013)
- Kvalitativ uorganisk analyse ved felling – mikroanalyse er hentet fra *Kjemi 3KJ, Studiehefte* (Brandt mfl), Aschehough (2003), side 203

Blank side

Kandidatnummer: _____

Svarark nr 1 av totalt på Del 1: _____

Oppgave 1 /	Skriv <i>eitt</i> av svaralternativa A, B, C eller D her: /
Oppgave 1	Skriv <i>ett</i> av svaralternativene A, B, C eller D her:
a)	
b)	
c)	
d)	
e)	
f)	
g)	
h)	
i)	
j)	
k)	
l)	
m)	
n)	
o)	
p)	
q)	
r)	
s)	
t)	

*Vedlegg 2 skal leverast kl. 11.00 saman med svaret på oppgåve 2.
Vedlegg 2 skal leveres kl. 11.00 sammen med svaret på oppgave 2.*

Schweigaards gate 15
Postboks 9359 Grønland
0135 OSLO
Telefon 23 30 12 00
utdanningsdirektoratet.no